

ONDERZOEK DOOR
HEMBYSE ARCHEOLOGIE :
Kuurne, Kattestraat z.n.

Voorliggend document is een:

Historisch/archeologisch onderzoek	☐
Verslag van resultaten (archeologienota of nota)	☒
Aanvraag toelating vooronderzoek	☐
Aanvraag onderzoek i.k.v. wetenschappelijke vraagstelling	☐
Programma van Maatregelen (archeologienota of nota)	☐
Archeologierapport (vlakdekkende opgraving)	☐
Eindrapport (vlakdekkende opgraving)	☐
Privacyfiche (enkel AOE)	☐
Ander:	☐

MAATREGELEN :

GEEN VERDER ONDERZOEK

INHOUDSOPGAVE

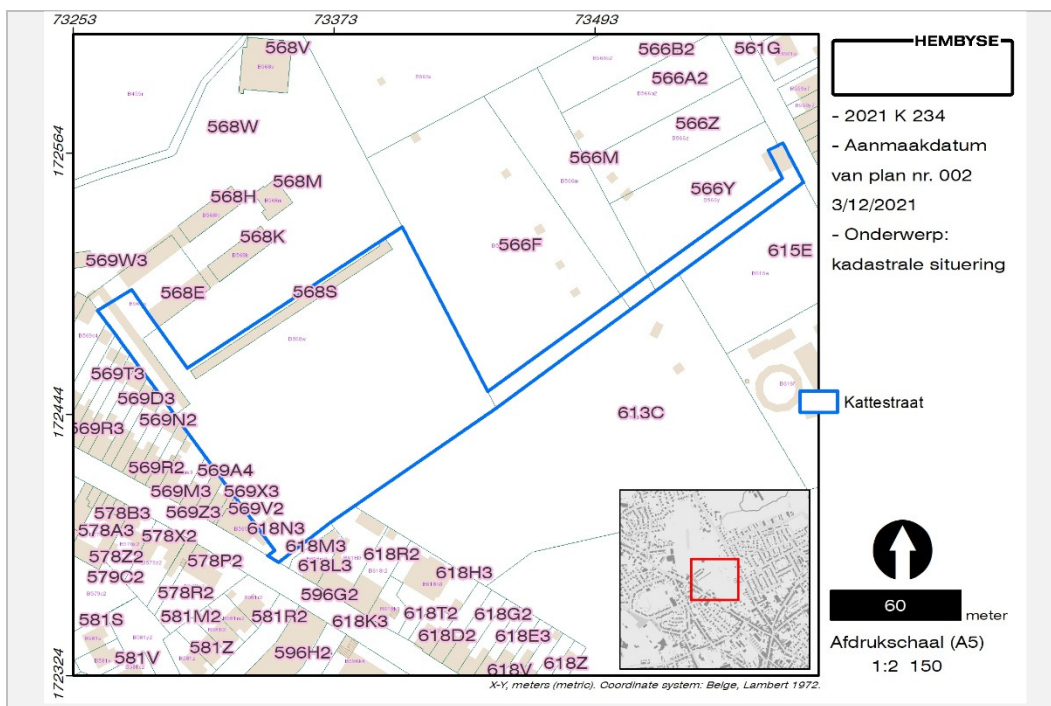
1	Administratieve gegevens.....	4
1.1	Situering van het onderzoeksgebied.....	4
1.2	Projectcodes of ID nummers.....	6
1.3	Betrokken actoren.....	6
1.4	Bewaring van de data	8
2	Staat van het onderzoeksgebied	9
2.1	Afbakening	9
2.2	Geplande toestand.....	10
2.2.1	Originele gewestplan	11
2.2.2	RUP/PRUP/BPA ?	12
2.2.3	Beschrijving geplande werken.....	12
2.2.3.1	Algemene beschrijving.....	12
2.2.3.2	Impact van de geplande werken	14
2.3	Bestaande toestand.....	14
2.3.1	Gekarteerd landgebruik.....	14
2.3.2	Gekarteerde bodembedekking.....	16
2.3.3	Plaatsbezoek	16
2.4	Het archeologietraject.....	19
2.4.1	Beslissingsboom	19
2.4.2	Onderzoeksopdracht.....	20
3	Landschappelijke ligging.....	23
3.1	Algemeen.....	23
3.2	Traditionele landschappenkaart.....	23
3.3	Hydrologie	25
3.4	Topografie	26
3.4.1	Regionale situering.....	26
3.4.2	Lokale situering	28
3.4.3	Hillshade	30
3.5	Erosiegevoeligheid	31
3.5.1	Potentiële erosiegevoeligheid per perceel.....	32
3.5.2	Afgeleide erosiegevoeligheidskaart.....	33
4	Aardkundige situering	34
4.1	Vraagstelling	34
4.2	Geologie en sedimentologie van het onderzoeksgebied	34
4.2.1	Geologisch 3D-model.....	34
4.2.2	Sedimenten uit het Tertiair	35
4.2.3	Sedimenten uit het Quartair	37
4.3	Bodemkundige situering	39

4.3.1	Bodemkaart van België	39
4.3.2	WRB Soil Units.....	42
4.4	Controle van de data.....	43
4.4.1	Referentieprofielen (DOV)	44
4.4.2	Gekende boringen in de DOV.....	44
4.4.3	Controleboringen	45
4.4.3.1	Controleboringen door Hembyse Archeologie	45
4.4.3.2	CPT-sonderingen	48
5	Historische en archeologische data.....	50
5.1	Archeologische data	50
5.1.1	Onderzoek, voor 2016	50
5.1.2	Onderzoek sinds 2016.....	54
5.2	Historische data	57
5.3	Kaarten en luchtfoto's	58
5.3.1	Atlas van Ferraris (1777)	58
5.3.2	Vandermaelen kaarten (1846-1854).....	60
5.3.3	Atlas der Buurtwegen (1840)	62
5.3.4	Popp-kaarten (1830 – 1842)	63
5.3.5	Topografische kaart NGI, 1873	64
5.3.6	Topografische kaart NGI, 1969	65
5.3.7	Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970)	66
5.3.8	Orthofoto uit 1971	67
5.3.9	Topografische kaart NGI, 1981	68
5.3.10	Orthofoto uit 1979-1990.....	69
5.3.11	Orthofoto uit 2003	70
5.3.12	Orthofoto uit 2007	71
5.3.13	Orthofoto uit 2011	72
5.3.14	Orthofoto uit 2020	73
6	Dataset en waardering	75
6.1	Bestaande data.....	75
6.2	Ontbrekende data	76
6.3	Waardering	77
7	Literatuuroverzicht	79
7.1	Naslagwerken	79
7.2	Online bronnen	81
8	Lijst van figuren	82

1 Administratieve gegevens

1.1 Situering van het onderzoeksgebied

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Kuurne	
Deelgemeente	n.v.t.	
Straat en straatnummer	Kattestraat	
Lambert 72-coördinaten	NO	X: 73579,342 x Y: 172567,465 m
	ZW	X: 73348,794 x Y: 172375,106 m
Oppervlakte	14429,317 m ²	1,44 ha
Oppervlakte bodemingreep	1,01 ha	
Kadastrale situering	Afdeling	KUURNE
	Sectie	B
	Percelen	568W; 566F; 568S; 566M; 566Y; 568E

Datum van toekenning van de onderzoeksoopdracht aan Hembyse bv	8 november 2021
Situering van de opdracht binnen het archeologietraject	Archeologienota
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.
Opgemaakt volgens :	De Code van Goede Praktijk (hierna: CGP) voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en voor het gebruik van metaaldetectoren, werd op 11 december 2015 door de bevoegde minister vastgesteld. Sinds 1 april 2016 vervangt de Code van Goede Praktijk definitief de archeologische Minimumnormen. Sinds 1 april 2019 geldt versie 4.0 van de Code.
Duur van de opdracht	5 werkdagen
Kostprijs van de opdracht (enkel zichtbaar in privacyfiche)	

1.2 Projectcodes of ID nummers

	Projectcode	ID nummer
Bureaustudie (ifv verkaveling)	2021 K 234	
Bureaustudie (ifv sloop)		
Bureaustudie (ifv stedenbouw)		
Landschappelijk bodemonderzoek		
Verkennde boringen		
Waarderende boringen		
Prospectie met ingreep in de bodem		
Opgraving		
Interne projectsigle Hembyse BV	KUU-KAT	

1.3 Betrokken actoren

6

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse BV (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)
Veldwerkleider	Bart De Smaele
Assistent-archeoloog/archeologen	
Aardkundige, assistent-aardkundige	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)
Conservator	
Natuurwetenschapper	
Geofysicus	
Materiaaldeskundige	
Fysisch-antropoloog	
Andere (regio)specialisten	

Initiatiefnemer en zakelijkrechthouder (enkel zichtbaar in de privacyfiche)	Privaatrechtelijk	☒
	Publiekrechtelijk	☐
Omgevingsvergunning(en):	Verkaveling van gronden (verkaveling)	☐
	Verkaveling van gronden (afsplitsing)	☐
	Stedenbouwkundige handelingen (slopen)	☒
	Stedenbouwkundige handelingen (bouwen)	☒
Bevoegde overheid	Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed	
	Werkgebied WA1	

1.4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gentbrugge, 2021
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	214
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2021. <i>Archeologienota naar aanleiding van de bouw van een lagere school met sportinfrastructuur aan de Kattestraat te Kuurne</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 214, Gentbrugge.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bevoegde IOED/OEGemeente	IOED Leiedal
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	TREZOOR

2 Staat van het onderzoeksgebied

2.1 Afbakening

Na het toekennen van de uitvoering van de onderzoeksopdracht aan Hembyse Archeologie is de eerste stap het bepalen van de exacte afbakening waarbinnen het desbetreffende onderzoek dient te worden uitgevoerd. De cartografische weergave daarvan kan worden teruggevonden in de administratieve fiche. De werkelijke staat (niet alleen stoffelijk, maar ook wat betreft eigendom, pachtovereenkomsten, uitvoeringstermijnen, financiële implicaties, enz.) van het onderzoeksgebied is immers één van de parameters op basis waarvan het correcte archeologietraject wordt bepaald (zie verder).

Het onderzoeksgebied is een (op kaart) afgebakend geheel, waarbij de afbakening op basis van een aantal parameters gebeurd is. Het onderzoek spitst zich toe op alle data binnen dit afgebakende geheel, maar in functie van de specifieke data-assessment (bijvoorbeeld landschappelijke of historische data) worden ook gegevens buiten dit geheel in rekening gebracht.

Het onderzoeksgebied is middels een polygoon (shapefile: *.shp-bestandsformaat, opgemaakt het GIS-platform ArcGIS), afgebakend op basis van de kadastrale kaart en/of het GRB, tenzij anders beschreven.

9

Terminologie: het is belangrijk om te weten dat:

- het “onderzoeksgebied” is het specifieke geheel binnen deze afbakening.
- de “onderzoekszone” is het ruimere regionale kader waarbinnen data ingezameld wordt, dit kader varieert van onderzoeksgebied tot onderzoeksgebied.
- het “projectgebied” is het deel van het “onderzoeksgebied” waarbinnen de initiatiefnemer de geplande werken wil laten plaatsvinden.

Deze terminologie wordt niet gespecificeerd in de CGP en is dus niet bindend.

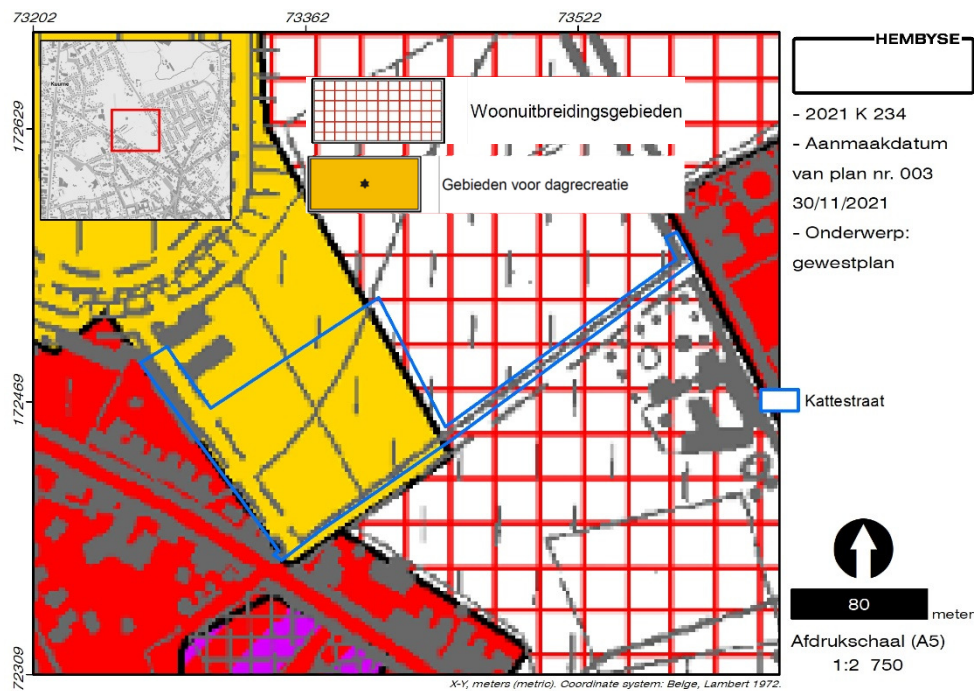
2.2 Geplande toestand

Binnen dit afgebakende onderzoeksgebied wordt een nieuwe ontwikkeling gepland, die gebonden is aan een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen. De mogelijkheden tot ontwikkeling van een welbepaald gebied zijn beperkt door de ruimtelijke verordenende plannen, die vanaf de jaren 1960 van de 20^e eeuw opgemaakt zijn om de ongebreidelde aanwas van gebouwen en de inname van de open ruimte te structureren.

In 1962 werd via de "Wet op de Stedebouw" beslist tot de opmaak van een nationaal plan, streekplannen en gewestplannen. De gewestplannen zouden waar nodig aangepast en verder gedetailleerd kunnen worden door algemene plannen van aanleg (APA) en bijzondere plannen van aanleg (BPA). Er werden 48 afzonderlijke plangewesten aangewezen en hoewel meestal wordt gesproken over "het gewestplan", bestaat het in realiteit dus uit verschillende deelplannen, die elk afzonderlijk werden goedgekeurd tussen 1976 en 1980.

2.2.1 Originele gewestplan

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen het originele gewestplan Kortrijk uit 1977, waarbij het onderzoeksgebied zich volgens dat gewestplan gedeeltelijk binnen woonuitbreidingsgebied en gedeeltelijk binnen een gebied voor dagrecreatie bevindt. Dit heeft zijn invloed op het archeologietraject (cf. infra).

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het originele gewestplan.

Het gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000. Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van ruimtelijke en provinciale uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg.

2.2.2

RUP/PRUP/BPA ?

Het digitaal beschikbare gewestplan is echter enkel geschikt voor een gebruik op middenschallig niveau. In het verleden werden bestemmingsplannen aangemaakt om het oude gewestplan te verfijnen. Het huidige onderzoeksgebied is echter niet opgenomen in een jonger plan wat betreft de ruimtelijke ordening waardoor de bestemming niet gewijzigd is.

2.2.3

Beschrijving geplande werken

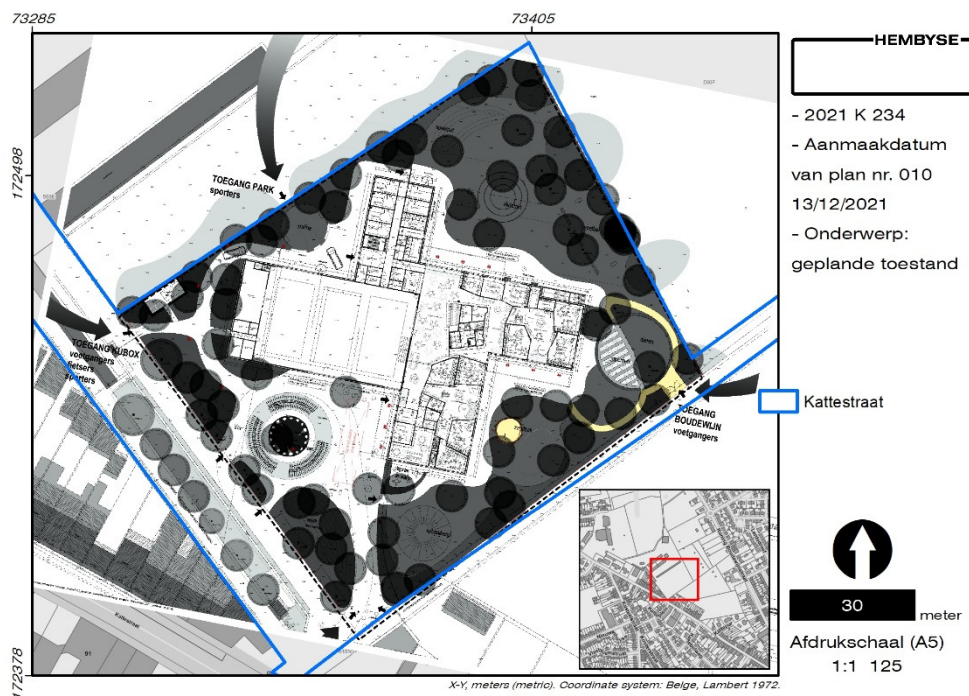
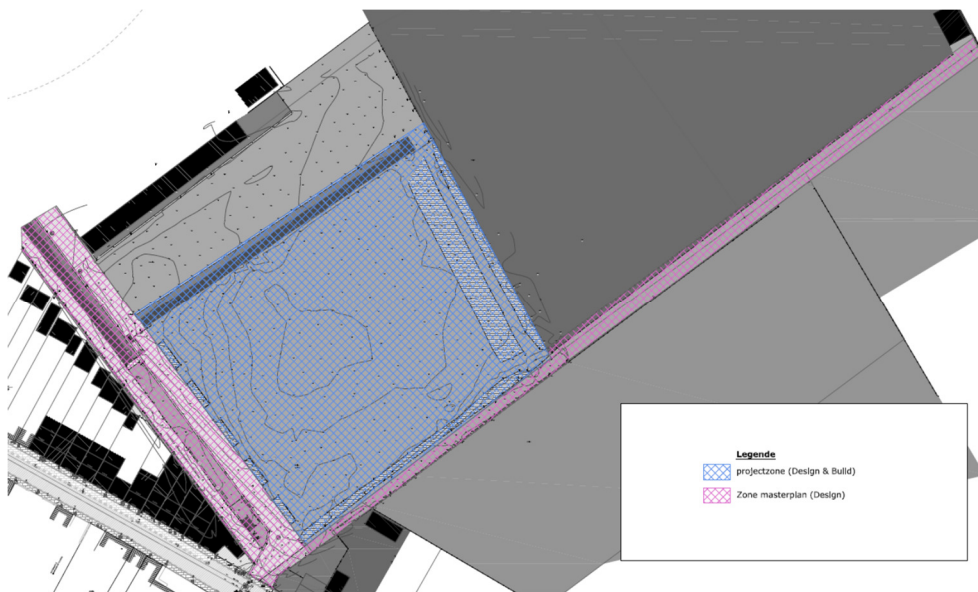
2.2.3.1

Algemene beschrijving

Binnen het kader van de ruimtelijke bestemming van het onderzoeksgebied wenst de initiatiefnemer (zie privacyfiche, enkel te raadplegen door het Agentschap Onroerend Erfgoed, nvdr.) in de nabije toekomst een lagere schoolgebouw met sportinfrastructuur op te richten. Het onderzoeksgebied valt uiteen in een zone die betrekking heeft op een bestaand masterplan en een projectzone (blauwe arcering op de kaart). Binnen de zone van het bestaande masterplan worden geen werken uitgevoerd.

De geplande werkzaamheden binnen de eigenlijke projectzone zijn heden:

- Het opbreken van de bestaande parking
- Het slopen van de paardenboxen
- Het bouwen van een schoolgebouw en een sporthal
- De omgevingsaanleg tot speelplaatsen en sportpark
- Alle nutsvoorzieningen

Figuur 2. Inplantingsplan van de geplande werken.

Voor meer gedetailleerde plannen en snedes (indien van toepassing) wordt verwezen naar de bijlagen van deze archeologienota.

Deze geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk.

De geplande bouwwerken hebben een nefaste impact op de bodem in het desbetreffende gebied (cf. infra). Het archeologisch kennispotentieel van het gebied dient te worden bepaald, aangezien de verstoring van de bodem ook een verstoring van de daarin mogelijk aanwezige archeologische resten met zich meebrengt. **Er is sprake van een bodemingreep van 1,01 ha ten opzichte van een totale oppervlakte van 1,44 ha.**

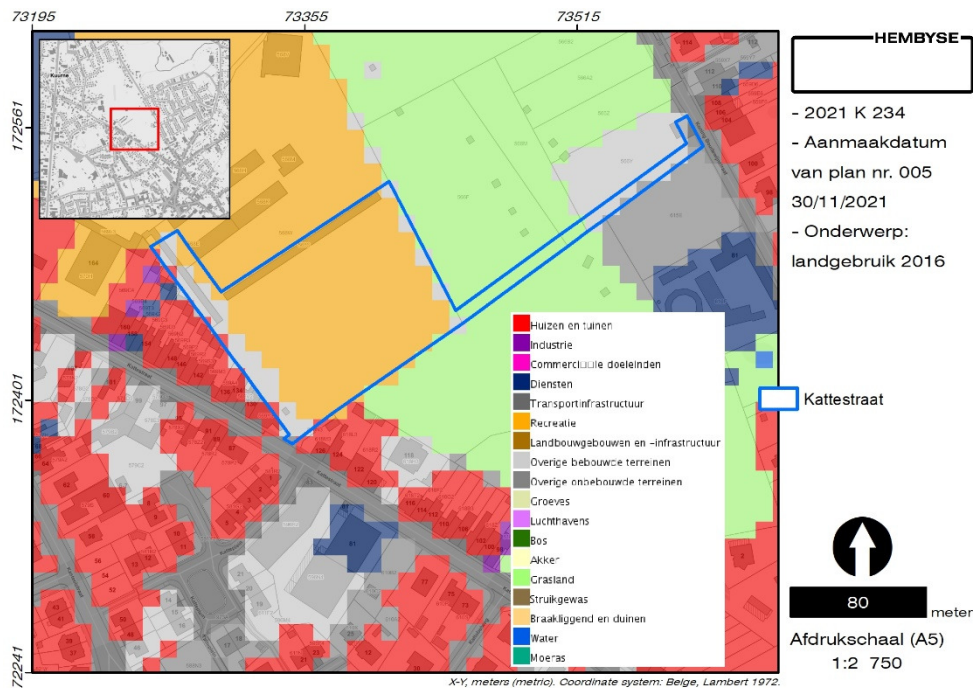
2.3 Bestaande toestand

De gekarteerde bestaande toestand van het onderzoeksgebied is niet alleen een vereist onderdeel van de archeologienota, maar is ook het uitgangspunt voor het bepalen van het correcte archeologietraject. De stoffelijke eigenschappen van het onderzoeksgebied bepalen de meerdere of mindere mate waarin een volledig archeologisch onderzoek mogelijk is. Om de bestaande toestand vast te stellen, dient in eerste instantie kaartmateriaal te worden geraadpleegd, maar indien mogelijk ook het afstappen van het terrein te worden uitgevoerd.

2.3.1 Gekarteerd landgebruik

De huidige stoffelijke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige (meest recente kartering is 2016) bodemgebruik op het archeologietraject ?

Op deze bodemgebruikskaart wordt het grootste deel van het onderzoeksgebied gekarteerd als “recreatie”, dit is het gebruik als parking voor de renbaan. De westelijke rand is gekarteerd als “overige bebouwde terreinen”, net als een deel in het oosten van het onderzoeksgebied. Er is tevens sprake van een deel van een toegangsweg die een akkerland doorsnijdt, dit is gekarteerd als “grasland”.

Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio.

De impact op het archeologietraject is dat het onderzoeksgebied niet beschikbaar zou zijn voor een archeologisch vooronderzoek: er is immers sprake van een gebied dat voor het grootste deel is ingenomen door verhardingen.

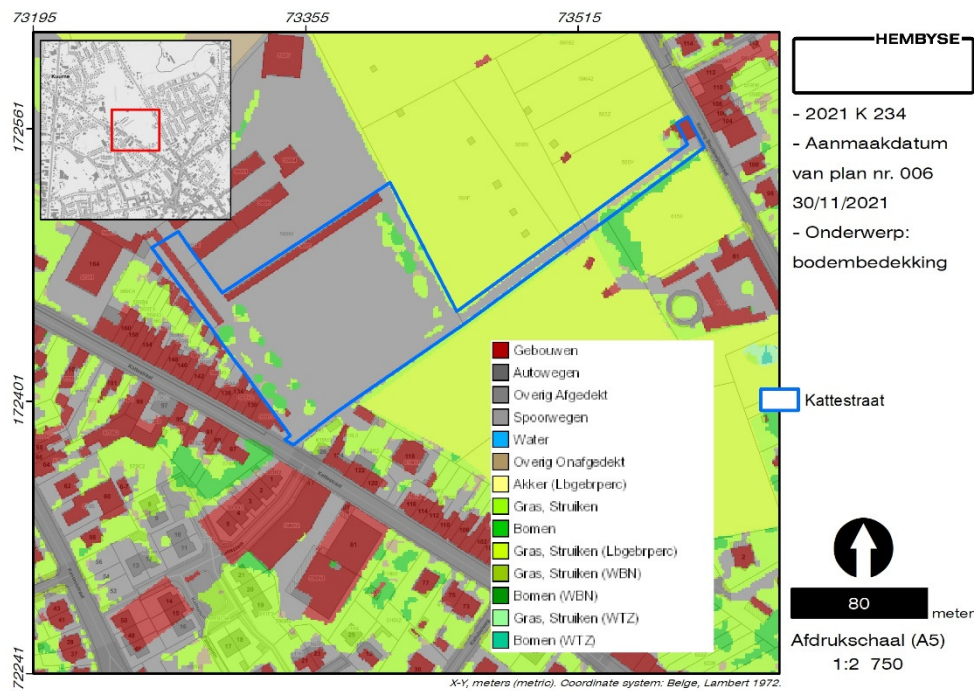
Het onderzoeksgebied is dus niet beschikbaar voor een regulier archeologietraject, indien zou blijken dat veldwerken noodzakelijk zijn.

Op de bodembedekkingskaart voor Vlaanderen wordt het onderzoeksgebied iets nauwkeuriger gekarteerd.

2.3.2

Gekarteerde bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier. Deze kaart geeft weer op welke manier de bodem (zie §Aardkundige situering) afgedekt is.

Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.

Op deze kaart staat het grootste deel van het onderzoeksgebied gekarteerd als “overig afgedekt”, wat neerkomt op verhardingen in functie van de aldaar aanwezige parking. Er is tevens sprake van enkele bomenrijen en struiken en enkele gebouwen. Dit komt goeddeels overeen met de bestaande situatie.

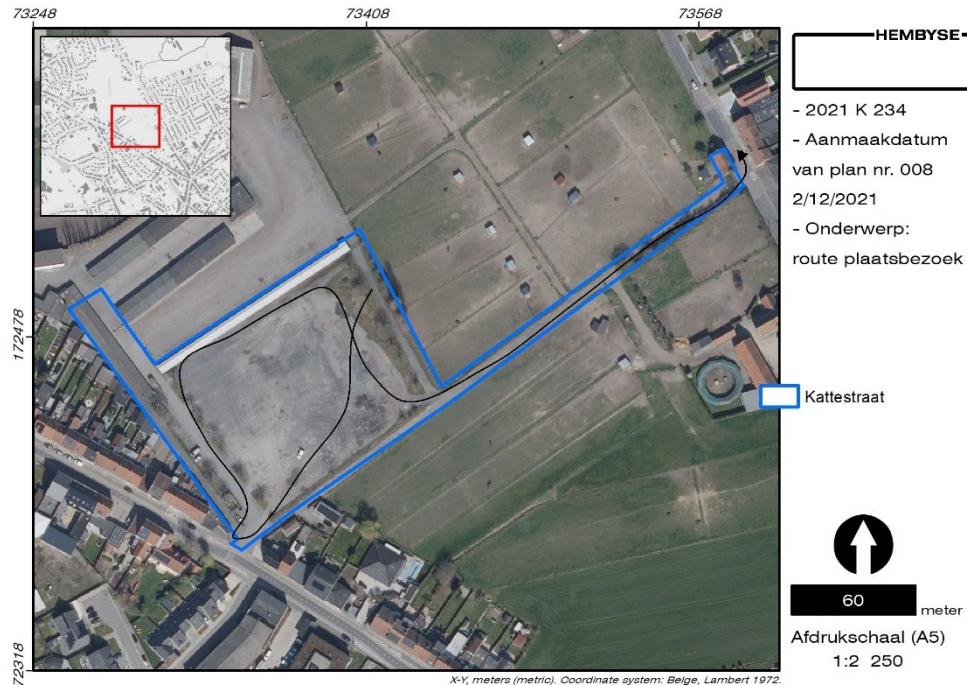
2.3.3

Plaatsbezoek

Op 1 december 2021 werd een plaatsbezoek (zie bijlage voor alle foto's van het plaatsbezoek) op de site uitgevoerd, met als doel een controle van de gekarteerde structuren binnen het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied bestaat in feite uit een zuidelijke doorsteek tussen de Kattestraat en de Koning Boudewijnstraat. Het is in feite een landweg die bestaat uit een verharding met steenslag, maar deze is in zeer slechte staat. De landweg ligt iets hoger dan de aanpalende paardenweides.

Het grootste deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een met steenslag verharde parking, met in het westen en oosten een rij paardenkastanjes en verwilderde groenzone.

Figuur 5. Route van het plaatsbezoek ten opzichte van de meest recente luchtfoto. Onder: panoramisch zicht op het onderzoeksgebied vanuit de meest noordelijke hoek in zuidelijke richting.

De projectzone van de bouwheer (cf. supra) bestaat volledig uit een verharding in functie van parking. Deze verharding is in zeer slechte staat en op het moment van het plaatsbezoek stond deze nagenoeg volledig blank. De projectzone wordt afgebakend door de voornoemde weg naar de Koning Boudewijnstraat, een toegangsweg naar de renbaan van Kuurne in het westen en een aantal paardenboxen in het noorden. Aan de Koning Boudewijnstraat is tenslotte sprake van een leegstaande woning die heden wordt gebruikt als een rommelhok voor het onderhoud van de vele paarden die tussen het onderzoeksgebied en de Koning Boudewijnstraat geweid zijn. In deze zones worden geen bouwwerken gepland.

Figuur 6. Zicht op het onderzoeksgebied in westelijke richting met de paardenboxen en de renbaan op de achtergrond. Onder: de woning annex rommelhok aan de Koning Boudewijnstraat.

Centraal in de parking, die volledig zal worden opgebroken voor de bouw van de school en sportinfrastructuur, is een rooster aanwezig dat toegang verschaft tot de regenwaterafvoer van de parking.

Figuur 7. Zicht op de centrale waterafvoer richting de Kattestraat.

De parking is als het ware opgevat als een kuip, met centraal de waterafvoer. Deze staat naar alle waarschijnlijkheid in verbinding met de Kattestraat. De vlakke topografie met de centrale afvoer is niet alleen met het blote oog goed herkenbaar, maar manifesteert zich tevens zeer duidelijk op het DHM2 en de *hillshade* (cf. infra).

19

2.4 Het archeologietraject

2.4.1 Beslissingsboom

Op basis van voorgaande parameters kan het archeologietraject worden bepaald. Dit gebeurt op basis van de “*Beslissingsboom voor verplicht archeologisch onderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen*”. In dit geval zijn de “*Criteria bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen*” van toepassing:

Er is een omgevingsvergunning vereist/niet in GGA/buiten bestaand gabarit/niet in BAS/niet in VAZ/perceeloppervlakte is groter dan 3000m²/vergunningsplichtige bodemingreep is groter dan 1000m²/geen bestaande lijninfrastructuur/in woon- en recreatiegebied

⇒ **Een archeologienota is noodzakelijk**

De opmaak van de noodzakelijke archeologienota kan ofwel in een regulier, ofwel in een uitgesteld archeologietraject gebeuren.

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek en indien noodzakelijk niet-intrusief vooronderzoek op terrein (terreininspectie, controleboringen, ...).
2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerdere intrusieve vooronderzoeken.

⇒ **De volgende parameter bepaalt het huidige archeologietraject: het te ontwikkelen gebied is volledig verhard. Tevens laten de uitvoeringstermijnen niet toe om dit uit te voeren binnen een regulier archeologietraject.**

Op basis hiervan kan de huidige onderzoeksopdracht worden gedefinieerd.

2.4.2 Onderzoeksopdracht

Op basis van het afgebakende archeologietraject en de situering binnen dit archeologietraject is de huidige opdracht voor de onderzoekers van Hembyse Archeologie het opmaken van:

Bureaustudie/historisch onderzoek	☒
Landschappelijke boringen	☐
Verkenkende en waarderende boringen	☐
Proefput in functie van steentijdsites	☐
Metaaldetectie/geofysisch onderzoek	☐
Veldkartering	☐
Proefsleuven/proefputtenonderzoek	☐
Vlakdekkende opgraving	☐
Andere: controleboringen	☒

20

Dit onderzoek of de combinatie van onderzoeken is een assessment van data, dat leidt tot een archeologische waardering van het onderzoeksgebied en een confrontatie met de geplande werken, waardoor een programma van maatregelen kan worden opgemaakt.

Het bereiken van dit onderzoeksdoel, het genereren van data en het opleveren van de onderzoeksdata, gebeurt strikt volgens het door AOE

uitgestippeld methodologisch kader. Het archeologisch onderzoek in zijn geheel, hier benoemd als de “onderzoeksopdracht”, dient te voldoen aan het kader van basisvoorschriften die in de Code van Goede Praktijk (verder: CGP) zijn beschreven. De *“CGP voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren”* wordt gaandeweg aangepast en vernieuwd, waarbij dient te worden vermeld dat in dit dossier gebruikt gemaakt wordt van de vigerende versie van de CGP op het moment van gunning van de opdracht, tenzij anders beschreven.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. *Kan er op basis van de bestaande dataset bepaald worden of er archeologische sporen, structuren of afgeleide sites (“vindplaatsen”) aanwezig zijn ? Zo ja:*
2. *Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.*

Zoals altijd is de theorie eenvoudiger dan de praktijk en in die zin is een afwijking op de theorie ook het meest interessante. De CGP document is immers opgesteld om een realistisch werkinstrument te zijn waarop afwijkingen mogelijk moeten zijn. De meeste afwijkingen blijken pas noodzakelijk tijdens de uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem, er moet dus steeds een “speelruimte” tussen de theorie en de praktijk indachtig worden gehouden. Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten echter wel worden gemeld en gemotiveerd.

Zijn er in het huidige onderzoek afwijkingen op de CGP noodzakelijk geweest ?	JA ☐	NEE ☒
---	--------------------------------	--

Motiveer indien nodig:

Opgelet: data die niet relevant zijn voor de waardering van het huidige onderzoeksgebied worden niet in dit dossier opgenomen, tenzij anders vermeld.

3 Landschappelijke ligging

3.1 Algemeen

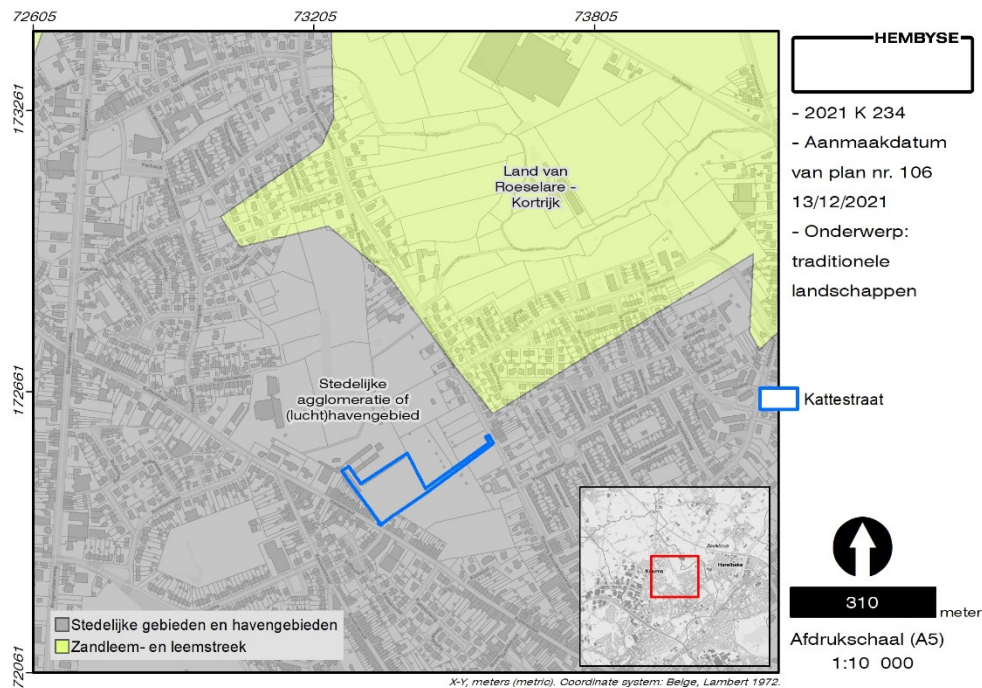
Het landschap waarbinnen het onderzoeksgebied zich bevindt, is het resultaat van geomorfologische processen. In dit deel van de archeologienota worden de exogene geomorfologische processen belicht, die middels hun onderlinge wisselwerking *een* invloed hebben gehad op de vorming van het landschap en de relatie tot de mens. Hierbij wordt de traditionele landschappenkaart als uitgangspunt genomen, waarna de exogene landschapsvormende processen vanuit hydrologische (water), topografische (reliëf) en erosieve invalshoeken worden belicht. Sedimenten, gesteenten en bodems (voornamelijk glaciale, periglaciale processen) worden belicht in §*Aardkundige situering* van dit dossier.

3.2 Traditionele landschappenkaart¹

Het uitgangspunt voor het assessment van de landschappelijke data is de Traditionele Landschappenkaart. Op deze kaart is het onderzoeksgebied gekarteerd binnen een stedelijke agglomeratie of (lucht)havengebied. Het gebied is bijgevolg dermate verstedelijkt dat er van het traditionele landschap niets meer overblijft. Niettemin kan gesteld worden dat het onderzoeksgebied eertijds moet deel uitgemaakt hebben van het traditionele landschap “Land van Roeselare – Kortrijk” dat deel uitmaakt van een groter landschapsgeheel, de zogenaamde Zandleem- en leemstreek die reikt vanaf de Franse grens op het grondgebied Nieuwkerke, naar Mesen, Houtem-dorp naar Wervik. Daarna loopt deze streek vanaf de Franse grens bij Risquons-Tout naar Aalbeke en van Aalbeke naar Rollegem tot Knokke (grondgebied Zwevegem). Van daaruit wordt de vaart naar Bossuit tot de Schelde en tot Escanaffles ter afbakening gevolgd.² De streek kenmerkt zich door zachte heuvels en glooiingen, met een vrij open landschap, waarin dorpen zich langzamerhand aan elkaar rijgen, met akkers en bosschages die een lappendeken in alle tinten van de zandleem zelf vormen.

¹ Antrop 2002.

² Vlaamse Overheid, Departement Landbouw & Visserij.

Figuur 8. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.

Hierbinnen kenmerkt het Land van Roeselare - Kortrijk zich als een open gebied met een zacht golvende topografie. Het huidige landschap wordt immers gedomineerd door twee grote rivieren, namelijk de Leie en de Schelde. Opvallend is de brede vlakte langsheen de Leie en haar beken (cf. infra). Zowel de vlakte van de Leie als de vlakte van de Schelde maken deel uit van de Vlaamse Vallei, die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf met zachte, open heuvels en glooiingen. De gemeente Kuurne zelf behoort tot de zuidelijke uitloper van het Hoogland van Hulste, terwijl het zuidelijke grensgebied behoort tot de alluviale Leievallei, waarbij het dorpscentrum gelegen is op de rand van het valleigebied, nabij de monding van de Heulebeek³ (cf. infra).

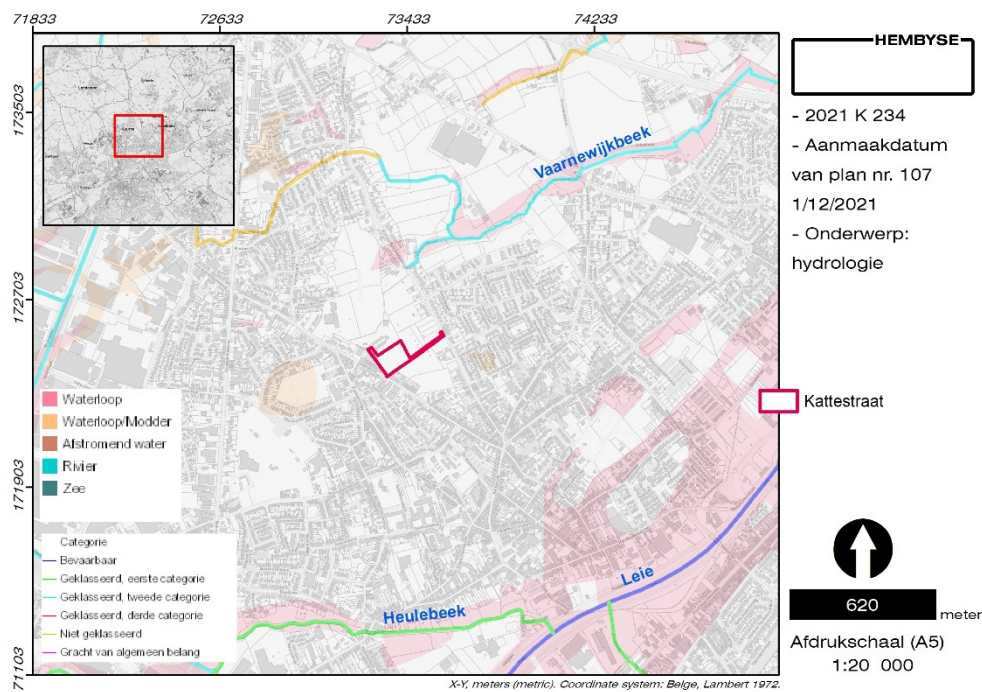
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van een eertijds zeer rurale omgeving, waarvan heden niks bewaard is.

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kuurne [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14732> (geraadpleegd op 1-12-2021).

3.3 Hydrologie

Het landschap is ten dele het resultaat van de hydrografie en de hydrologie van het land. De hydrologische cyclus beschrijft de weg die het water aflegt door de atmosfeer (in de vorm van waterdamp en wolken), naar de aarde (als neerslag), over en door de bodem (beken, rivieren en grondwater), naar een zee of oceaan en weer terug naar de atmosfeer (door verdamping). Deze cyclus heeft een impact op de waarneming van een gebied door de mens in het verleden. De huidige hydrologie van het onderzoeksgebied is kenmerkend voor het gebied sinds 1950 en kan niet noodzakelijk naar het verleden geëxtrapoleerd worden.

25

Figuur 9. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de geklasseerde waterlopen en de van nature overstroombare gebieden.

De beekstelsels met kleine, smalle valleien, zoals de Vaarnewijkbeek in het noorden en de Heulebeek in het zuiden, wateren in essentie oostwaarts af naar de Leie toe.

Deze smalle beekvalleien met restanten van vochtige beekdalgraslanden en eertijds gesloten karakter wisselen af met licht geprononceerde kouterruggen met vruchtbaar open akkerland.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied bevindt zich niet onder directe invloed van beken of rivieren.

3.4 Topografie

De topografie van een onderzoeksgebied beschrijft de hoogtes van het terrein, de structuren en gebouwen op een terrein, de wegen, enzovoort. Het resultaat is een topografische kaart, die een inzicht geeft in de bovengrondse toestand van het gebied ten tijde van de opmaak van de kaart. In dit hoofdstuk worden het reliëf van het landschap, de hydrologie en de daaruit vloeiende erosiegevoeligheid besproken. De huidige structuren aan de oppervlakte komen aan bod in §*Staat van het onderzoeksgebied* van de bureaustudie.

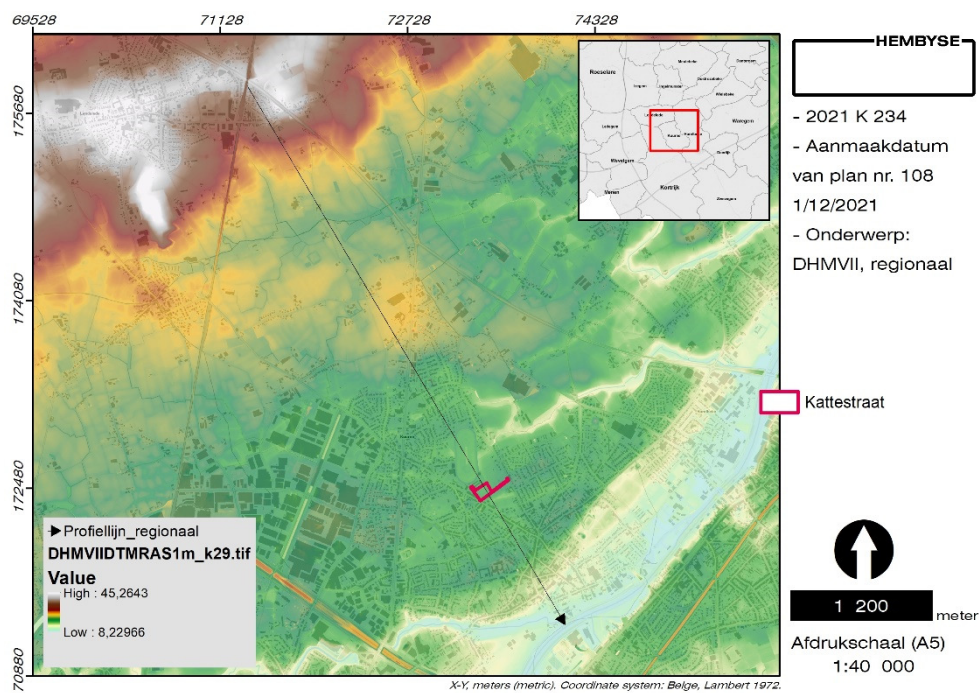
26

3.4.1 Regionale situering

Voor een gedetailleerde weergave van de topografie wordt in eerste instantie het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen geraadpleegd, waarbij het beleid van Hembyse Archeologie is om steeds een vergelijking te maken tussen het DHMVI (opgesteld tussen 2001 en 2004) enerzijds en het DHMVII (opgesteld tussen 2013 en 2015) anderzijds. Een vergelijking van beide opnames kán immers een indicatie geven over een gewijzigd landgebruik of antropogene bodemingrepen die een impact kunnen hebben op het bestaande bodemarchief.

Met betrekking tot het onderzoeksgebied aan de Kattestraat te Kuurne biedt het opnemen van beide hoogtemodellen geen meerwaarde voor een goed begrip van het onderzoeksgebied: er zijn immers geen verschillen tussen beide opnames.

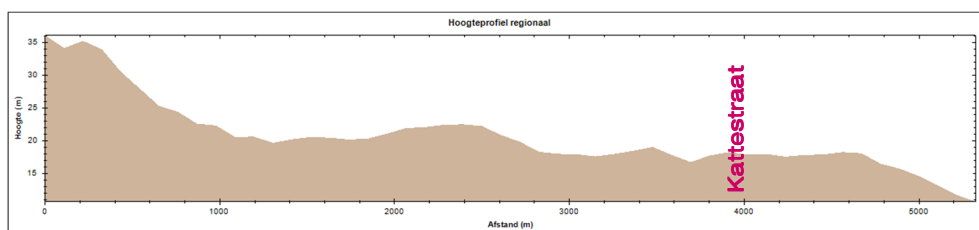
Op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, met resolutie van één TAW-waarde (Tweede Algemene Waterpassing) wordt de ligging van het onderzoeksgebied duidelijk zichtbaar.

Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.

Het onderzoeksgebied zit geprangd tussen het Hoogland van Hulste in het noorden en de alluviale vlakte van de Leie in het zuiden.

27

Figuur 11. Regionaal hoogteprofiel.

De regio tussen beide landschapselementen wordt gekenmerkt door een licht golvende topografie zonder veel noemenswaardige hoogteverschillen. Het betreft gronden van de uitgestrekte hoge droge kouters evenwijdig aan de rivieren, die hier bekend staan als de Zuidelijke Vlaamse Laagvlakte.

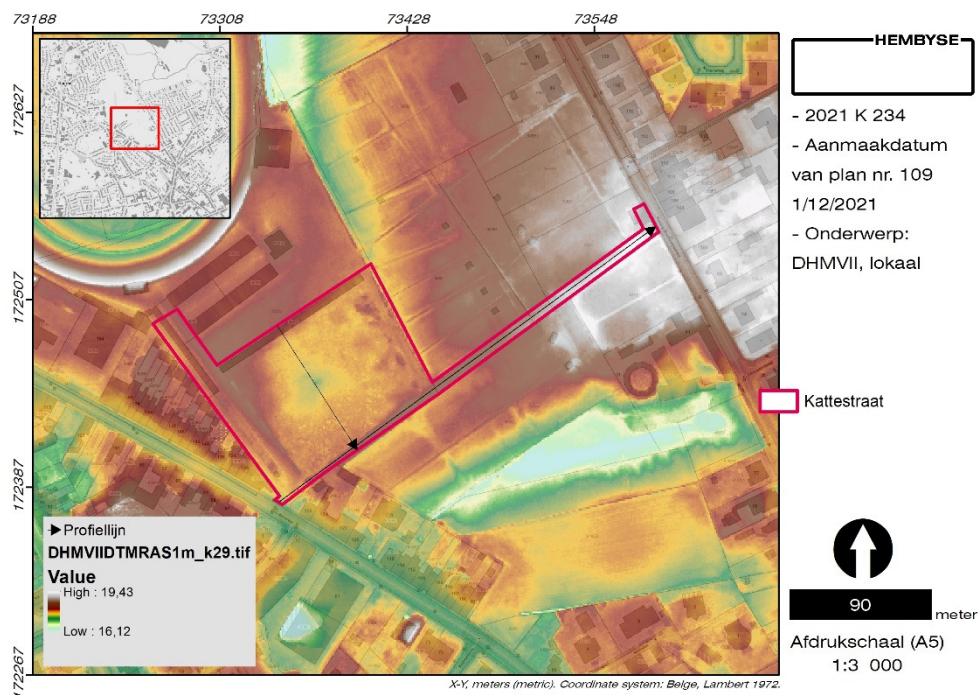
Het onderzoeksgebied bevindt zich gemiddeld op een hoogte van +18 meter TAW.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied bevindt zich op een droge kouter langsheen de Leievlaakte.

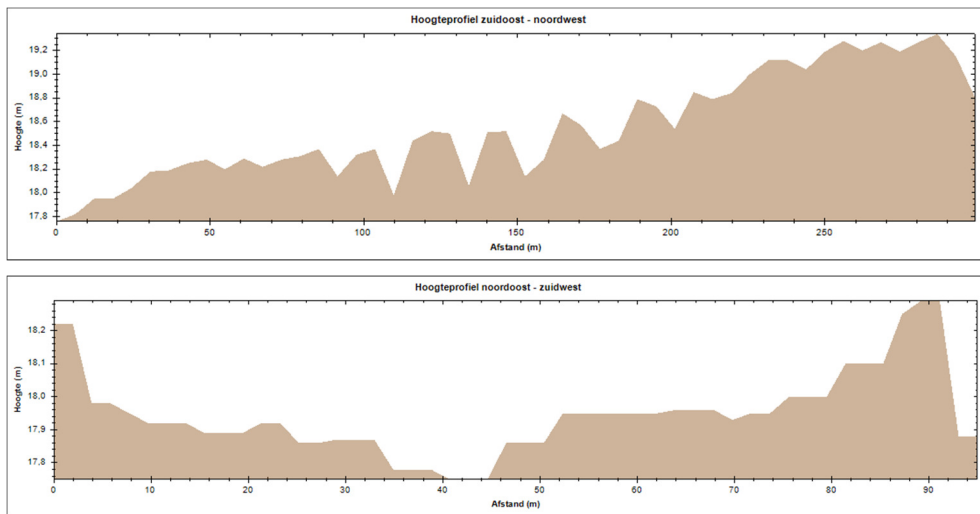
3.4.2 Lokale situering

Op een meer lokaal niveau valt onmiddellijk op dat de oorspronkelijke topografie van het onderzoeksgebied nog nauwelijks bewaard is.

Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m met aanduiding van het hoogteprofiel.

Op een eerste hoogteprofiel, tussen de Kattestraat in het zuidwesten en de Koning Boudewijnstraat in het noordoosten, is over de volledige lijn een lichte stijging in noordoostelijke richting zichtbaar. Het totale hoogteverschil bedraagt anderhalve meter. Deze lichte helling wordt echter onderbroken halverwege het onderzoeksgebied, waar duidelijk sprake is van antropogene ingrepen, met hoogteverschillen van een halve meter groot.

Figuur 13. Hoogteprofielen van het onderzoeksgebied.

Het tweede hoogteprofiel, van noordwest naar zuidoost, toont aan dat er centraal in het westelijke perceel sprake is van een lokale depressie of uitgraving, die eveneens gemiddeld 50 centimeter lager ligt dan de perceelgrenzen in het noorden en het zuiden. Dit is in realiteit een regenwaterafvoer met een rooster, dat naar alle waarschijnlijkheid aansluit op een buizenstelsel naar de Kattestraat.

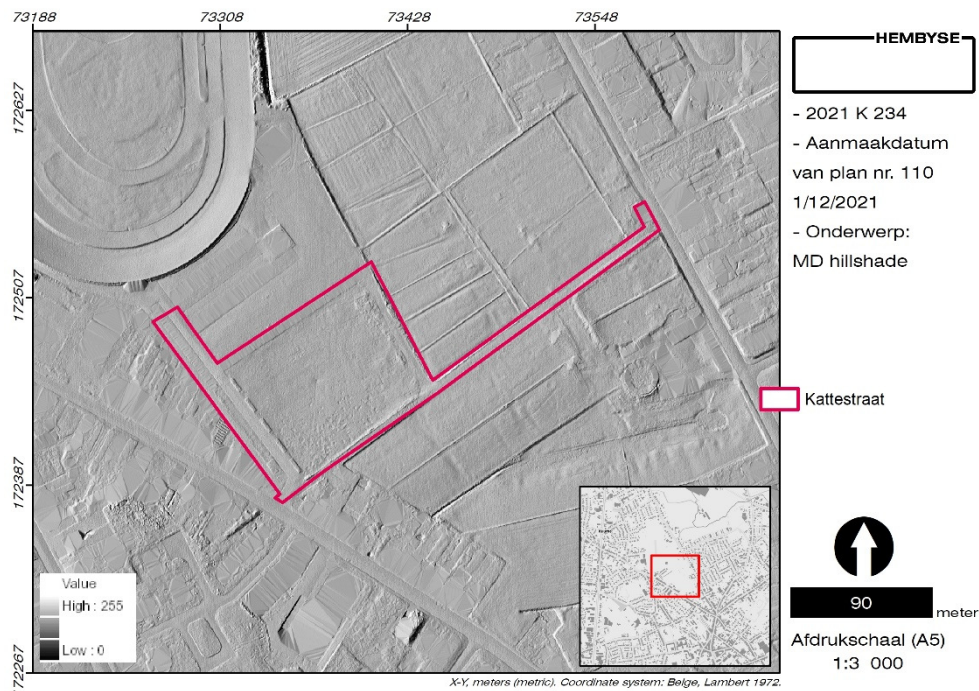
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Er is sprake van een lokaal sterk verstoorde topografie.

3.4.3

Hillshade

Op de *multidirectionele hillshade* worden deze lokale hoogteverschillen meer in detail weergegeven. Voor een betere leesbaarheid werd de achtergrondkaart (GRB in grijs tinten) weggelaten.

Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op de multidirectionele hillshade.

In het westelijke perceel lijkt zelfs sprake te zijn van een uitgraving van het volledige perceel: binnen het perceel is immers sprake van een rechthoekige aflijning die duidelijk een stukje lager ligt. Centraal is een puntlocatie zichtbaar die overeenkomt met de depressie op het lokale beeld van het DHMVII. Aan de oostelijke en westelijke zijde van dit grote binnenblok zijn enkele lokale hoogte zichtbaar, die vereenzelvigd kunnen worden met de aanwezigheid van bomenrijen van paardenkastanje (cf. §Plaatsbezoek).

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied vertoont enkele topografische verschillen door de aanwezigheid van een parking, toegangswegen en bomen.

3.5 Erosiegevoeligheid

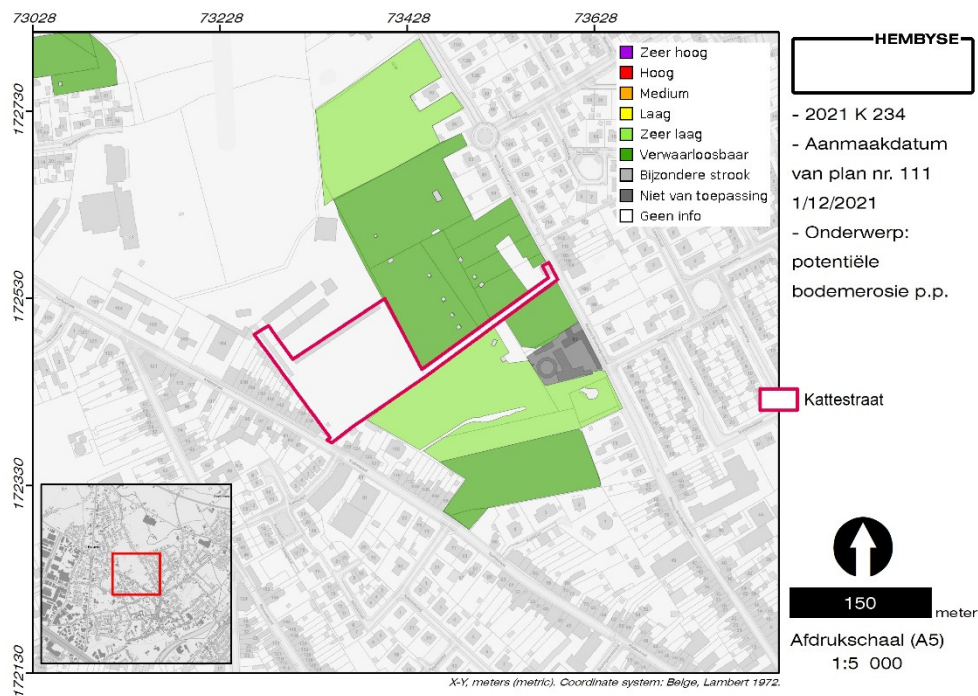
Erosie is het proces van slijtage van een vast oppervlak waarbij materiaal of sediment wordt verplaatst of geheel verdwijnt. Dit proces vindt vooral plaats door de schurende werking van wind en stromend water. Erosie is een fenomeen met een natuurlijke oorzaak, menselijke activiteiten kunnen het erosieproces versterken, bijvoorbeeld door het kappen van bossen en het kaal houden van de bodem door ploegen. Erosie moet niet verward worden met verwerking (zie §*Aardkundige data* van deze bureaustudie). De erosiegevoeligheid van het oppervlak in onze gewesten (en tijdens het Antropoceen, nvdr.) wordt in eerste instantie beïnvloed door de helling van het terrein (zie topografie), de hydrologie van het terrein, het sediment en de bodemkundige toestand. Deze laatste twee worden besproken in §*Aardkundige situering* van de bureaustudie.

De erosiegevoeligheid van een onderzoeksgebied is immers niet zelden een reflectie van de hydrologische situatie. Voor de archeoloog is de erosiegevoeligheid van een terrein belangrijk aangezien de mate waarin een gebied erodeert drastische gevolgen kan hebben voor de archeologische waarde van het gebied: wanneer een site zich in een sterk tot zeer sterk erosiegevoelig gebied bevindt, is algemeen gesteld de kans op bewaring kleiner, of is de kans op het beschadigen van dit archeologisch erfgoed groter. Anderzijds kunnen archeologische lagen door geërodeerde pakketten worden afgedekt, waarbij de kans op een goede bewaring over het algemeen verbetert (of beter wordt geacht). Om de erosiegevoeligheid van het onderzoeksgebied in te schatten kunnen zowel de Erosiegevoeligheidskaart voor Vlaanderen als de Potentiële bodemerosiekaart per perceel worden onderzocht. Indien het onderzoeksgebied niet op perceelniveau gekarteerd is, wordt enkel de algemene afgeleide erosiegevoeligheidskaart geraadpleegd.

3.5.1

Potentiële erosiegevoeligheid per perceel

De potentiële bodemerosiekaart per perceel (2017) geeft aan de hand van een klasse-indeling de totale potentiële erosie van een bepaald landbouwperceel weer. De totale potentiële erosie houdt geen rekening met het huidige landgebruik (grasland of akkerland).

Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op de gekarteerde potentiële bodemerosie per perceel.

Het onderzoeksgebied zelf wordt niet gekarteerd, maar de omliggende percelen zijn enkele van de weinige percelen die daadwerkelijk gekarteerd zijn. Dit is een indicatie voor een sterk verstedelijkt gebied. De potentiële bodemerosie van de belendende percelen wordt gekarteerd als “zeer laag” tot “verwaarloosbaar”.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

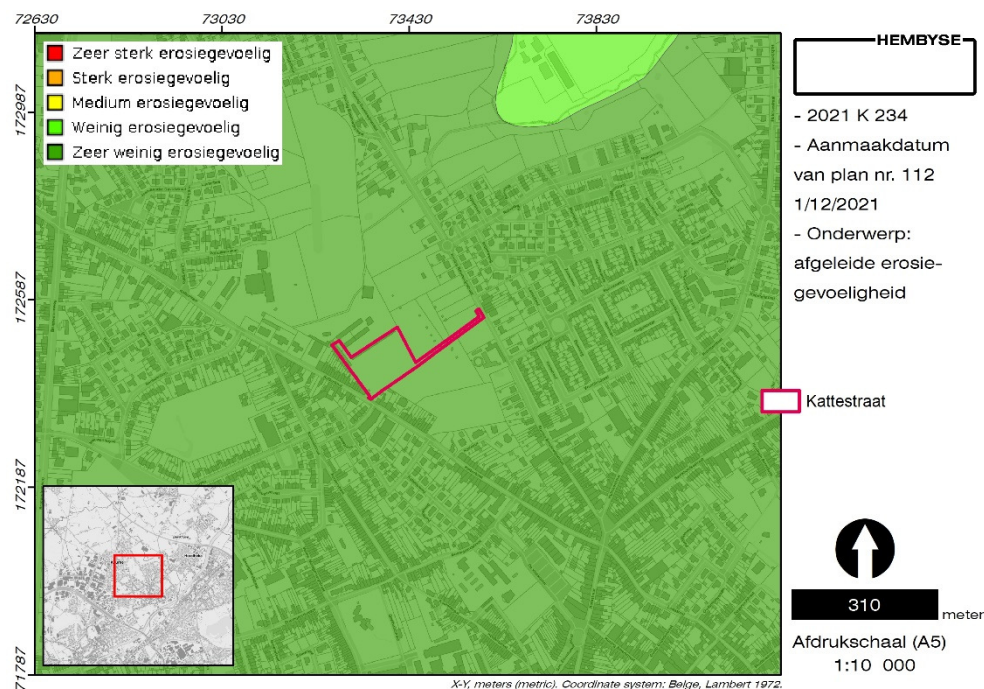
De bodem in het onderzoeksgebied is hoogstwaarschijnlijk niet geërodeerd of afgedekt door colluvium.

3.5.2

Afgeleide erosiegevoeligheidskaart

De Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten geeft voor elke gemeente in Vlaanderen de gemiddelde gevoeligheid voor bodemerosie weer (de dato 2006). De kaart geeft dus op niveau van Vlaanderen een eerste indicatie van de locatie van erosiegevoelige gebieden. De kaart is een afgeleide van de potentiële bodemerosiekaart per perceel (de dato 2006).

Op de afgeleide Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten staat het gebied gekarteerd als “zeer weinig erosiegevoelig”. De oorzaak hiervoor is de vrij vlakke topografie (cf. supra).

33

Figuur 16. Situering van het onderzoeksgebied op de afgeleide erosiegevoeligheidskaart.

Het onderzoeksgebied is niet fundamenteel veranderd sinds 2006, dus de kaart is nog steeds van toepassing.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

De bodem in het onderzoeksgebied is nauwelijks geërodeerd of afgedekt door colluvium.

4 Aardkundige situering

4.1 Vraagstelling

De “aardkundige situering” van het onderzoeksgebied valt uiteen in twee verschillende onderdelen: enerzijds dient onderzocht te worden welke sedimenten binnen het onderzoeksgebied voorkomen en anderzijds welke bodemvormingsprocessen in deze sedimenten zijn opgetreden.

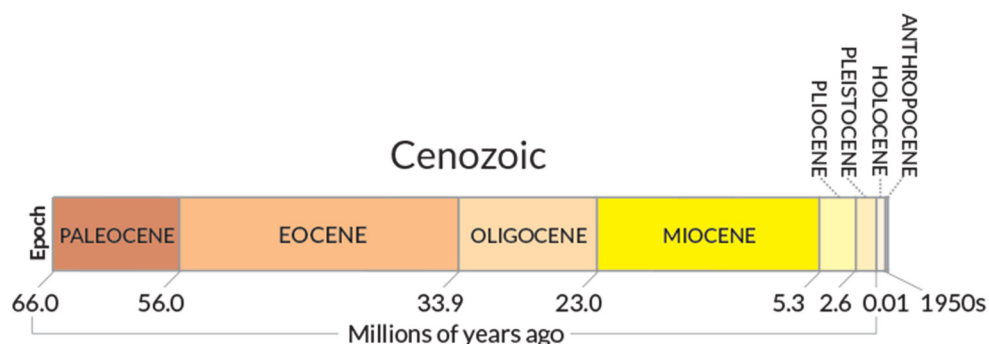
De vraagstelling voor dit deel van het onderzoek is dus:

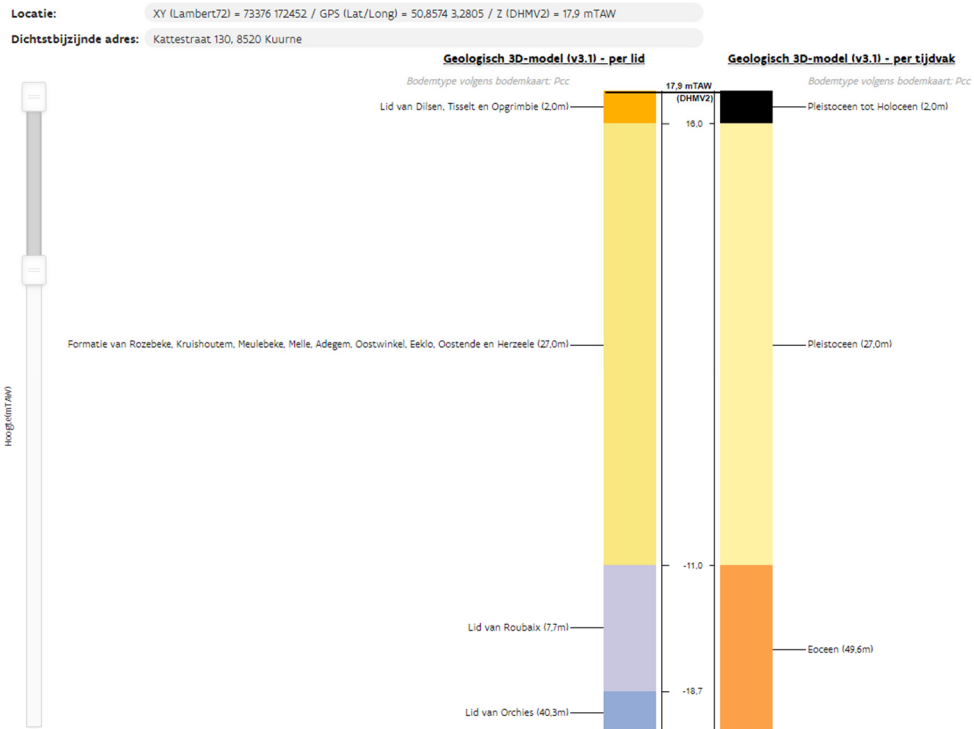
1. Welke sedimenten bevinden er zich binnen het onderzoeksgebied en hoe zijn deze tot stand gekomen ? Welke impact hebben deze op het potentieel op archeologische sites ?
2. Welke bodemvormingsprocessen zijn er binnen deze sedimenten gebeurd en welke impact hebben deze op het potentieel op archeologische sites ?

4.2 Geologie en sedimentologie van het onderzoeksgebied

4.2.1 Geologisch 3D-model

Het geologisch 3D-model, op basis van data uit de DOV, laat toe om een overzicht te verschaffen van de opeenvolging van sedimenten binnen het onderzoeksgebied en de geschatte dikte van deze pakketten van sedimenten. Dit vormt het uitgangspunt voor het bespreken van de tertiaire en quataire sedimenten binnen het onderzoeksgebied.

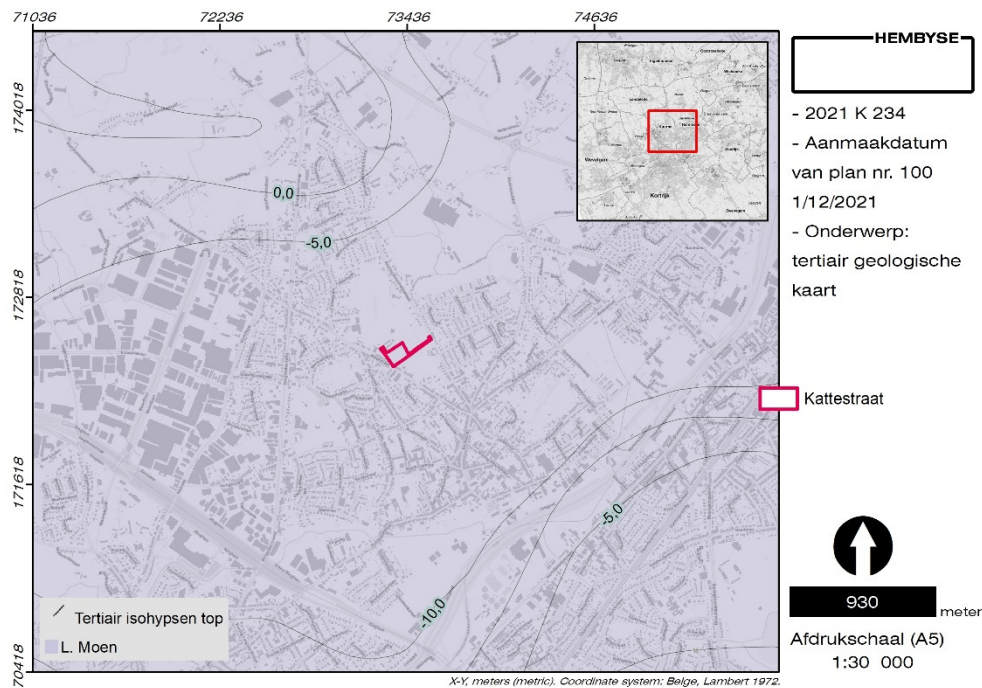

Figuur 17. Geologisch 3D-model van het onderzoeksgebied.

Volgens de DOV is er binnen het onderzoeksgebied een dun (2 meter) pakket van de Formatie van Gent (Lid van Dilsen) aanwezig. Hieronder bevindt zich een pakket fluviatiele sedimenten van de Formatie van Rozebeke met een dikte van 27 meter. Onder deze quataire sedimenten is het tertiair sediment aanwezig, waarvan een eerste pakket wordt vertegenwoordigd door de Formatie van Kortrijk.

4.2.2 Sedimenten uit het Tertiair

De tertiaire sedimenten binnen het onderzoeksgebied zijn enkel relevant indien deze ofwel dagzomen, ofwel zeer ondiep liggen, ofwel zijn ontgonnen. Binnen het onderzoeksgebied is sprake van de Formatie van Kortrijk als jongste tertiair sediment. De Formatie van Kortrijk wordt omschreven als een doorgaans kleig facies met weinig macrofossielen. De formatie bestaat uit door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan (Vroeg-Eoceen) en is dus ongeveer 52 miljoen jaar oud.

Figuur 18. Situering van het onderzoeksgebied op de tertiair geologische kaart (1/50.000).

De formatie wordt opgesplitst in vier leden: Mont-Héribu, Saint-Maur, Moen en Aalbeke. Binnen het onderzoeksgebied manifesteert zich het Lid van Moen (ook wel de Klei van Moen of Roubaix genoemd) die een heterogene afzetting vormt die -afhankelijk van de lokalisatie- siltig tot zandig is, en waarin *Nummulites planulatus* (gidsfossielen, nvdr.) kunnen worden aangetroffen.

De top van het tertiair substraat bevindt zich ter hoogte van het onderzoeksgebied op een hoogte van -5 tot -10 meter ten opzichte van de TAW en dus op een diepte van 22 à 27 meter onder het maaiveld. Dit komt ongeveer overeen met wat de doorprik in het geologisch 3D-model voorspelt !

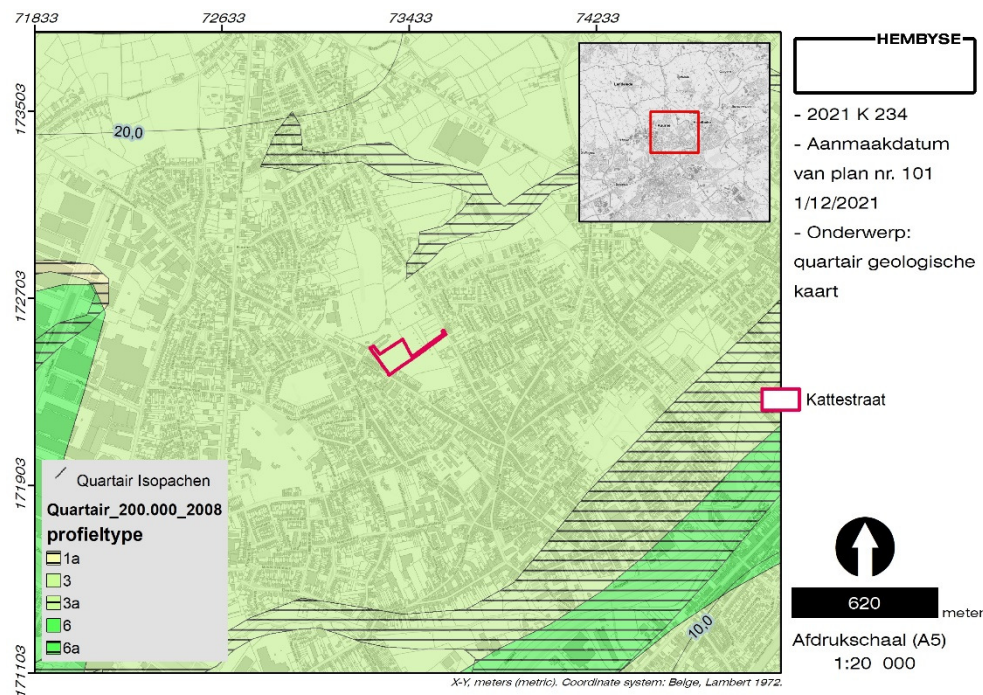
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

De tertiaire sedimenten bevinden zich zeer diep onder het huidige oppervlak.

4.2.3

Sedimenten uit het Quartair

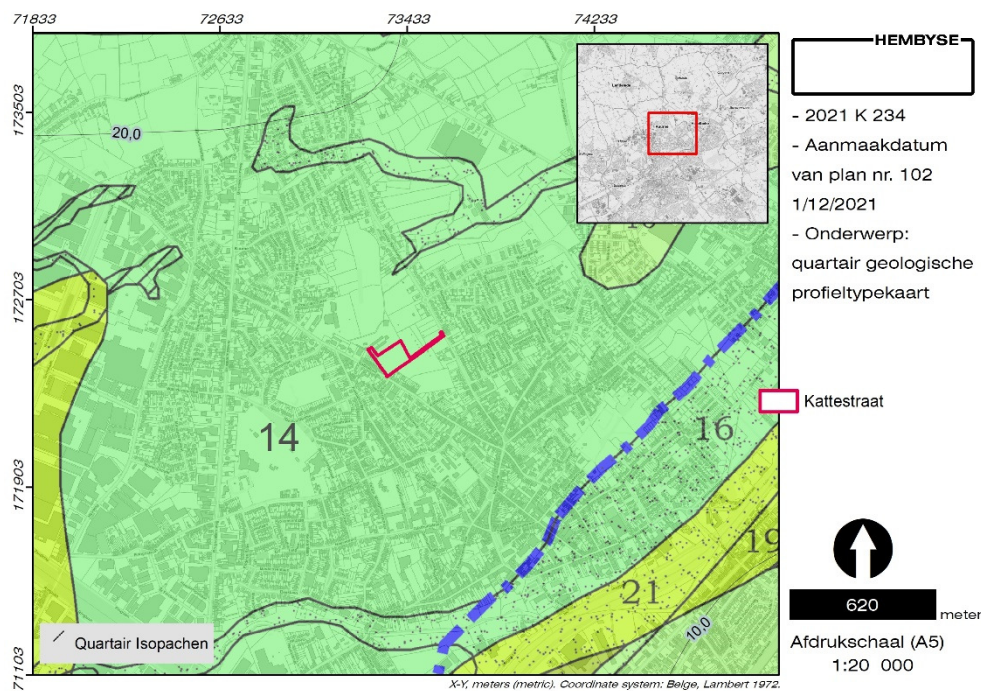
Op de quartair geologische kaart staan de bodemtypes weergegeven die afgezet zijn in het quartaire tijdvak (onderverdeeld in het Pleistoceen en het Holocene, respectievelijk voor en na de laatste ijstijd), met name vanaf 2,58 miljoen jaar geleden tot op heden. Deze afzettingen zijn meestal vrij ondiep aan de oppervlakte aanwezig en zijn in grote mate bepalend voor menselijke activiteiten zoals landbouw, veeteelt, enzovoort.

Figuur 19. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart.

Binnen het onderzoeksgebied is sprake van profieltype 3, dat in theorie bestaat uit twee karteereenheden die boven elkaar zijn afgezet. Aan de basis van deze afzettingen bevinden zich fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (FLPw). Deze worden afgedekt door een pakket eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), of mogelijk uit het Vroeg-Holocene (ELPw). Ter hoogte van het onderzoeksgebied betreft het fijne afzettingen van zand tot zandleem door polaire winden uit de laatste ijstijd. De onderste fluviatiele afzettingen kunnen ook afgedekt zijn geweest door hellingsafzettingen uit het quartair (HQ) of door een combinatie van deze hellingsafzettingen en de voornoemde eolische afzettingen.

Dit is een veralgemeende situatie en uitsluitel over de aan- of afwezigheid hiervan wordt geboden door de samengestelde quartair profieltypekaart te bekijken. Deze laat immers toe de quartaire data op een grotere schaal, en dus meer in detail, te lezen. Op deze kaart wordt het volledige onderzoeksgebied (terug te vinden op kaartblad 29⁴) gekarteerd als behorende tot profieltype 14.

Figuur 20. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/50.000).

Profieltype 14 bestaat uit Pleistocene sedimenten, waarvan het bovenste pakket bestaat uit eolische sedimenten van de Formatie van Gent. Hierbij gaat het om “een ritmisch gelaagd geheel van leem- en zandlagen met duidelijk onderscheidbare laagvlakken, subhorizontaal en onregelmatig van karakter. De leemlagen zijn intern gestratificeerd met onder meer kleilige laagjes en zandlaminae. Deze afzettingen worden in de Belgische literatuur als niveo-eolisch omschreven.” Deze eolische afzettingen zijn tijdens het Weichseliaan eerst gevormd in een nat periglaciaal milieu (besneeuwd) en later in een droger periglaciaal milieu.

Onder deze afzettingen is er sprake van gecombineerde sedimenten van het Lid van Lembeke en het Lid van Oostakker, waarbij enerzijds sprake is van zandige vlechtende rivierafzettingen die bestaan uit zeer fijn tot

⁴ Bogemans 2007.

medium zand (Lid van Lembeke); en anderzijds van een complex van lemige tot zandlemige lagen die zijn afgezet door een verwilderd systeem, al dan niet in combinatie met hellingsafzettingen (Lid van Oostakker). De onderliggende laag, die rust op de tertiaire gelaagdheden en wordt aangegeven als 'mogelijk afwezig', wordt gekenmerkt door grofkorrelige vlechtende rivierafzettingen die bestaan uit grindhoudend tot grindrijk zand aan de basis en half fijn zand tot klei aan de top (Lid van Bos van Aa).

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Er is sprake van een pakket Laat-Pleistocene fluviatiele sedimenten die werden afgezet in een pleni-glaciaal milieu en werden afgedekt door een eolisch dekzand tijdens het Laat-Pleistoceen tot en met het Holoceen.

4.3 Bodemkundige situering

4.3.1 Bodemkaart van België

39

De bodems in België zijn voornamelijk geïnventariseerd naar de bodemtextuur en de vochtigheid, met het oog op een duidelijk beeld van waar welke gewassen geteeld kunnen worden. Bij de beschrijving⁵ van de bodem wordt er in de bodemkunde in België en Nederland gebruik gemaakt van het A/B/C-horizontensysteem. Elke horizont is een apart en duidelijk te onderscheiden laag in de bodem.

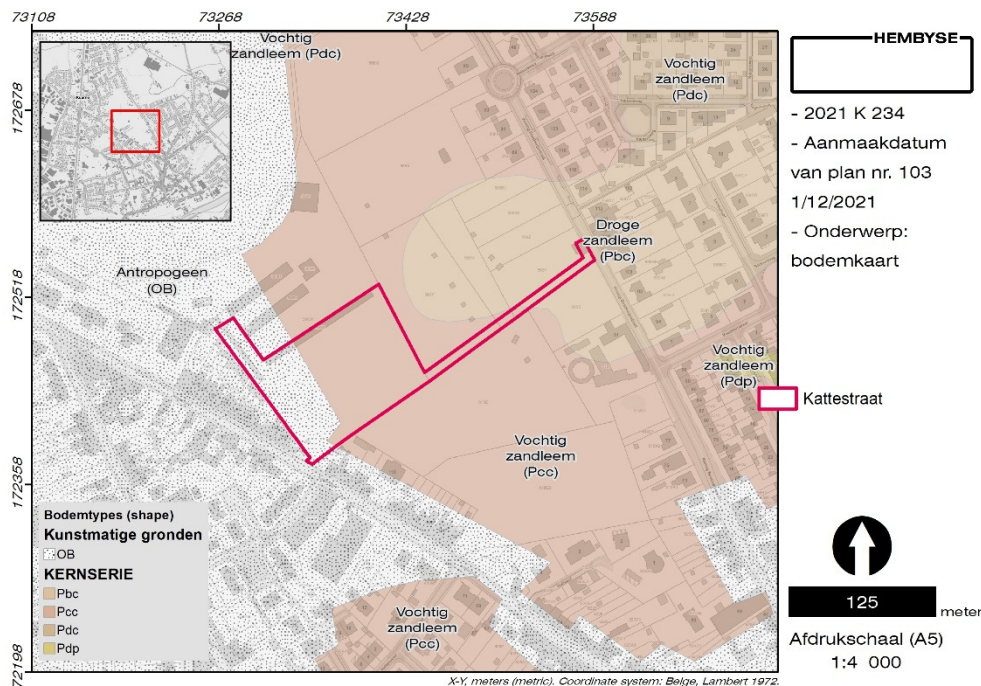
- De O-horizont bevindt zich boven de A-horizont. Hij bestaat uit strooisel: dode maar nog onverteerde plantenresten. Dit is anders dan humus, dat bestaat uit grotendeels verteerde, niet meer herkenbare plantenresten. De strooisellaag komt vaak voor in bossen.
- De A-horizont is het organische of humeuze bovenste deel van de bodem. Humus is de organische rest van dode planten. Dit verrijkt de bodem met organische stoffen die als voedingsstoffen voor allerlei organismen dienen.
- De E-horizont vormt zich tussen de A en de B-horizont. Het staat voor "eluvatie" (uit het Latijn; betekent uitwassen), oftewel

⁵ Ontleend aan www.geologievannederland.nl.

uitspoeling. Pas na langdurige uitspoeling zal de bovenliggende horizont zo verarmd zijn dat hij te herkennen is als een vaalgrijze uitspoelingslaag. Het moedermateriaal is volledig gebleekt in de E-horizont en is goed herkenbaar in een zogenaamde “podzolbodem”.

- De B-horizont is de inspoelingslaag. Dit is de horizont die als opvangkamer dient van stoffen die eerder zijn opgelost en hier weer neerslaan. Inspoeling vindt plaats als regenwater de opgeloste stoffen uit hogere lagen transporteert naar een lagere gelegen laag. Dit kunnen organische humusbestanddelen zijn, maar ook ijzer. Een stijgende beweging van opgeloste stoffen is ook mogelijk, bijvoorbeeld bij uitdroging van de bodem.
- De C-horizont is de onderste laag en vormt het originele moedermateriaal waarin de bodem zich ontwikkeld heeft. Hiervoor worden de termen “moederbodem”, “onverstoord moedermateriaal” “onverweerd moedermateriaal” en (vulg.) “de vaste bodem” door elkaar gebruikt. In de Vlaamse archeologie wordt de term “moederbodem” nog veel gebruikt, in dit dossier wordt de term “onverweerd moedermateriaal” gebruikt. Deze horizont kenmerkt zich doordat de bodemvorming nog niet tot deze diepte is doorgedrongen. De C-horizont kan bestaan uit veen, zand, leem, silt of klei.
- Er kunnen in de bodemkunde toevoegingen zijn, een kleine letter achter de hoofdletter. De combinatie Bh bijvoorbeeld betekent dat de inspoelingslaag is verrijkt met humus. Bs betekent dat er ijzer-en/of aluminiumoxide zijn ingespoeld.
- In sommige gevallen raken bodems begraven onder stuifzanden of andere sedimenten. Vaak vindt er in het sediment nieuwe bodemvorming plaats. De oude bodemvorming is dan niet meer actief. In dat geval spreken we van “paleo-bodems”.

Op de bodemkaart van België worden binnen het onderzoeksgebied meerdere bodemtypes gekarteerd.

Figuur 21. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.

Het grootste deel van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als een Pcc- of een Pbc-bodem, wat overeenkomt met respectievelijk een vochtige zandleem en een droge zandleem met een sterk gevlekte, of verbrokkelde textuur B-horizont. De humeuze bovengrond van deze bodems is 25-30 cm dik en grijsbruin. Bij Pcb rust hij op een zwak humeuze, bruine kleur B horizont van 30-50 cm dikte. Bij Pca gaat hij langs een overgangshorizont over op een textuur B welke zich in successieve lemige en zandiger banden heeft ontwikkeld op een diepte van 60-100 cm. Bij Pcc is deze sterk gevlekte textuur B verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren; veelal komen er ijzerconcreties in voor. De roestverschijnselen beginnen in de textuur B tussen 60 en 90 cm diepte. In het westen wordt een kleinere zone gekarteerd als een sterk antropogeen beïnvloede bodem (OB).

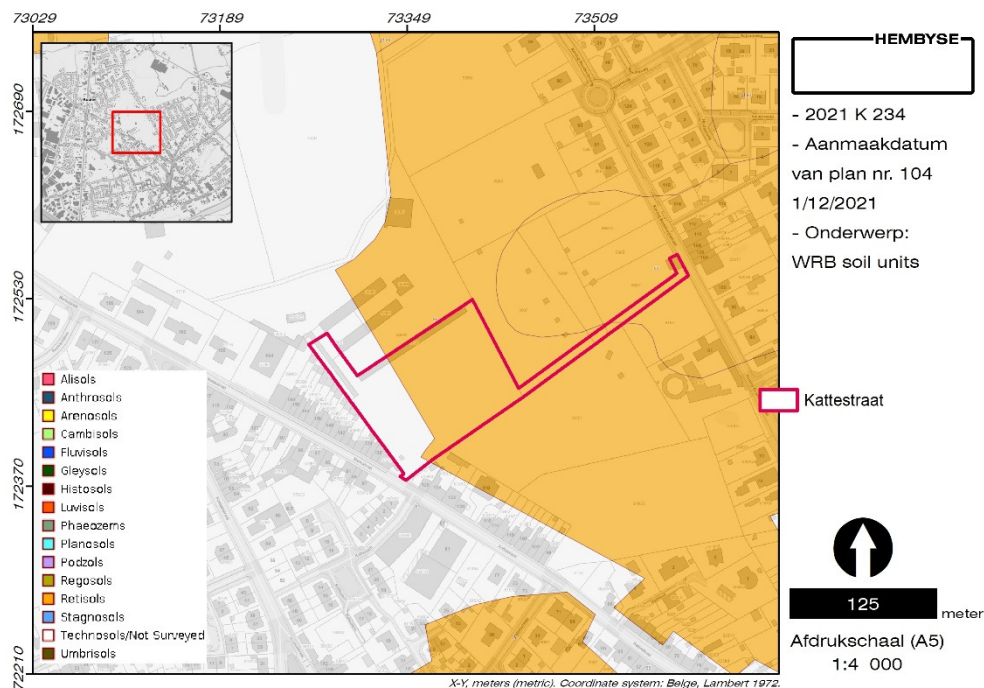
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

De bodem binnen het onderzoeksgebied kenmerkt zich door een vrij algemene A/Bt/C-opbouw.

4.3.2

WRB Soil Units⁶

Op basis van de resultaten van een intensieve bodemkartering gedurende de jaren '50 tot '70 werd de Belgische bodemkaart opgesteld. Deze Belgische bodemkaart steunt op het Belgische bodemclassificatiesysteem. Het is een nationaal systeem dat uitsluitend voor de Belgische bodems werd opgesteld. Voor het Vlaamse Gewest werd deze bodemkaart daarom omgezet naar WRB-2014, de 3de editie van het internationaal bodemclassificatiesysteem World Reference Base. Informatie over textuur, drainage, bodemmorfologie en chemische bodemvruchtbaarheid is weerhouden in 4 groepen van Supplementary Qualifiers. Deze gegevens zijn dus een aanvulling op de bodemkaart van België.

42

Figuur 22. Situering van het onderzoeksgebied op de WRB soil units kaart.

Op de WRB soil units kaart wordt de bodem binnen het onderzoeksgebied op een zelfde manier gekarteerd: er is binnen nagenoeg het ganse gebied sprake van retisols, wat overeenkomt met (zand)leembodems met een aanrijkingshorizont van klei binnen de eerste meter onder het maaiveld. Kenmerkend is dat deze kleirijke horizont doorkruist wordt door een

⁶ Dondeyne e.a. 2015.

polygonaal patroon van gebleekte, witachtige tongen waardoor water sijpelt of wortels groeien.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Binnen het onderzoeksgebied is sprake van een akkerland met een klei-aanrijkingshorizont.

4.4 Controle van de data

De gekarteerde aardkundige data, zowel de sedimenten als de bodems, kunnen op verschillende manieren op juistheid gecontroleerd worden. Dit kan door middel van:

DATA:	Beschikbaar ?	Relevant ?
Referentieprofielen in de data van DOV	☐	☐
Geïntervieweerde boringen en sonderingen in de data van DOV	☒	☒
Sonderingen	☒	☒
Controleboringen	☒	☒
Landschappelijk bodemonderzoek	☐	☐
Andere:	☐	☐

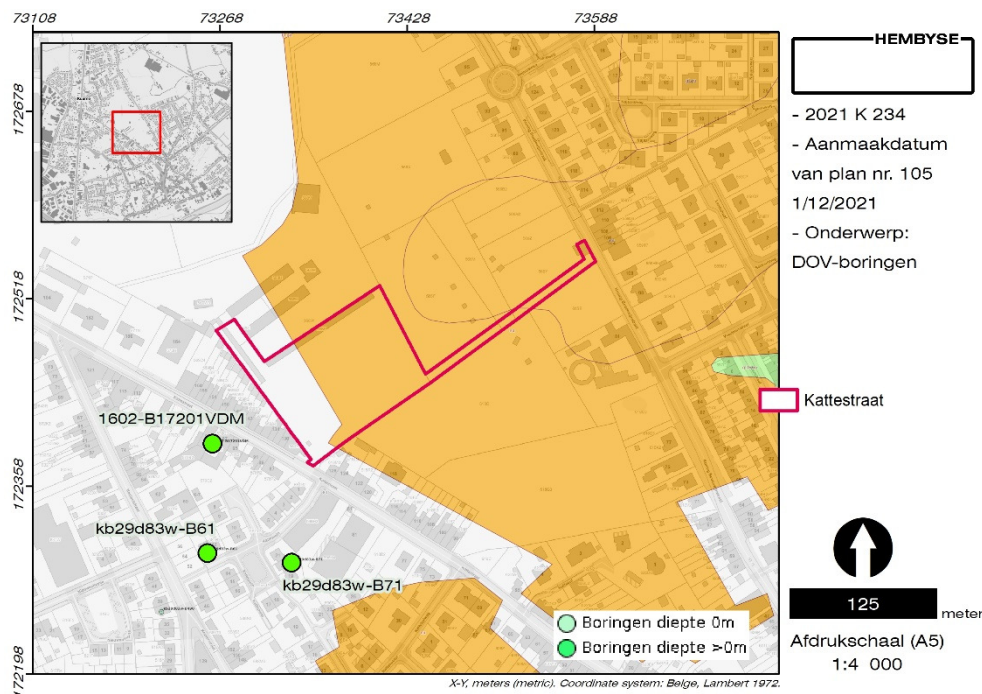
Indien er geen dergelijke data beschikbaar zijn, of dat deze voor het huidige onderzoeksgebied niet relevant zijn, worden deze niet in het huidige dossier opgenomen.

4.4.1 Referentieprofielen (DOV)

Noch binnen het onderzoeksgebied, noch in de onmiddellijke omgeving zijn voor het onderzoeksgebied relevante referentieprofielen opgenomen in de Databank Ondergrond Vlaanderen.

4.4.2 Gekende boringen in de DOV⁷

Binnen het onderzoeksgebied zijn nog geen DOV-boringen gekarteerd. In de onmiddellijke omgeving bevinden zich drie boringen die mogelijk relevante informatie met betrekking tot de te verwachten bodemopbouw binnen het huidige onderzoeksgebied kunnen aanleveren.

Figuur 23. Situering van de relevante DOV-boringen ten opzichte van het onderzoeksgebied.

Ter hoogte van boring met code *1602-B17201VDM* (ten westen van het onderzoeksgebied) is sprake van een dik pakket “bruin zand” dat op een diepte van 16 meter onder maaiveld overgaat in een niet nader omschreven zandige klei. Tussen 20 en 23 meter wordt melding gemaakt van een pakket “grijs zand met kiezelstenen” wat mogelijk geïdentificeerd kan worden als afzettingen van het Lid van Bos van Aa (cf. supra) wat betekent dat deze karteereenheid wel degelijk aanwezig is. Hieronder

⁷ www.dov.vlaanderen.be/

bevinden zich de tertiaire sedimenten die bestaan uit een “vaste klei”. Er is dus sprake van een pakket quartaire sedimenten met een dikte van 23 meter.

Dit komt in grote mate overeen met de vaststelling ter hoogte van boring met code *kb29d83w-B71* ten zuidoosten en ter hoogte van boring met code *kb29d83w-B61* ten zuiden hiervan waar melding wordt gemaakt van een pakket quartaire afzettingen met een dikte van respectievelijk 26 meter en 27 meter.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

De DOV-boringen tonen slechts aan dat er sprake is van een quartair pakket met een dikte van gemiddeld 25 meter.

4.4.3 Controleboringen

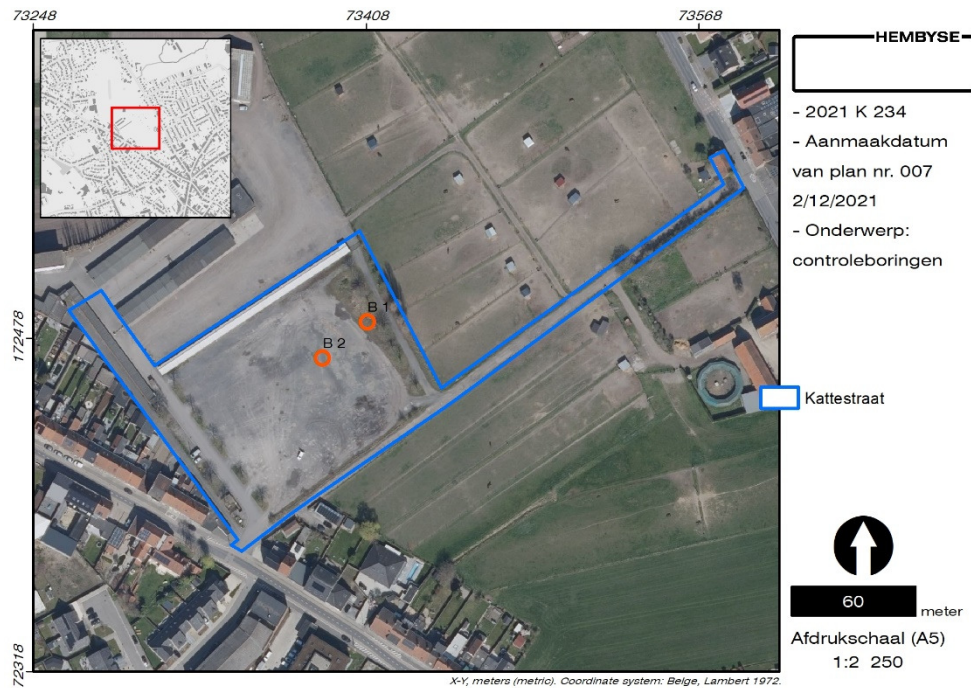
45

4.4.3.1 Controleboringen door Hembyse Archeologie

Het algemene doel van de controleboring is een inzicht te verkrijgen in mogelijk aanwezige verstoringen in de ondergrond en de dikte van de bouwvoor. De controleboring is een type boring die door het Agentschap Onroerend Erfgoed in het leven is geroepen om heel gericht uitsluitsel te bieden op plaatsen waar de erkend archeoloog een bodemverstoring verwacht en/of de dikte van de teelaarde wenst te kennen, zonder een landschappelijk bodemonderzoek te moeten uitvoeren. Er wordt dus tot een beperkte diepte (indien mogelijk -tot er zekerheid was dat het “moedermateriaal”⁸ is aangesneden) geboord, en/of wanneer duidelijk is in hoeverre de bodem is verstoord. De controleboringen vervangen echter geen landschappelijke boringen en indien uit de aardkundige data (cf. supra) zou blijken dat er duidelijke kans is op het aantreffen van paleo-horizonten, dient dit middels een landschappelijk bodemonderzoek te worden onderzocht.

⁸ Het “moedermateriaal” wordt beschouwd als dit deel van het sediment dat geen directe antropogene invloeden heeft ondergaan. De termen “moederbodem” en “moedermateriaal” worden in de archeologische praktijk los door elkaar gebruikt, maar er is eigenlijk een wezenlijk verschil.

Volgend op het plaatsbezoek werden twee controleboringen geplaatst, waarbij één controleboring werd geplaatst in een groenstrook en één in het centrale parkinggedeelte. Zowel in de groenzone als op de parking was een verharding met steenslag aanwezig, waar met behulp van een stootijzer een gat werd gemaakt, waarna manueel kon worden geboord.

Figuur 24. Situering van de controleboringen ten opzichte van de meest recente orthofoto.

De eerste controleboring werd geplaatst in een groenzone; groenzones kunnen immers een afspiegeling zijn van een oudere situatie (akkerland), voorafgaand aan de omvorming tot een parking. Onder de verharding met steenslag, die circa 20-25 centimeter dik was, werd een bruine leemlaag met fragmenten baksteenpuin aangetroffen, die zeer duidelijk een aangevoerde vlijlaag voor de steenslagverharding was. Er was geen worteldoek of dergelijke aanwezig, de steenslag was gedeeltelijk in de vlijlaag gedrukt, wat ook verklaart waarom de verharding plaatselijk sterk verzakt was.

Figuur 25. Controleboring 1.

Onder de vlijlaag werd tot op een diepte van 1,5 meter onder maaiveld een slappe en homogene zandige leem aangetroffen, die ook volledig gereduceerd was. Er was geen sprake van een oorspronkelijke bodem, het pakket gereduceerde leem leek eerder een aanvulling te zijn.

De tweede controleboring werd op de parking zelf geplaatst, hier was sprake van een dikkere laag steenslag (circa 40 centimeter), maar onder deze steenslag was een zelfde bruine vlijlaag aanwezig, waaronder tevens een laag gereduceerde slappe zandige leem.

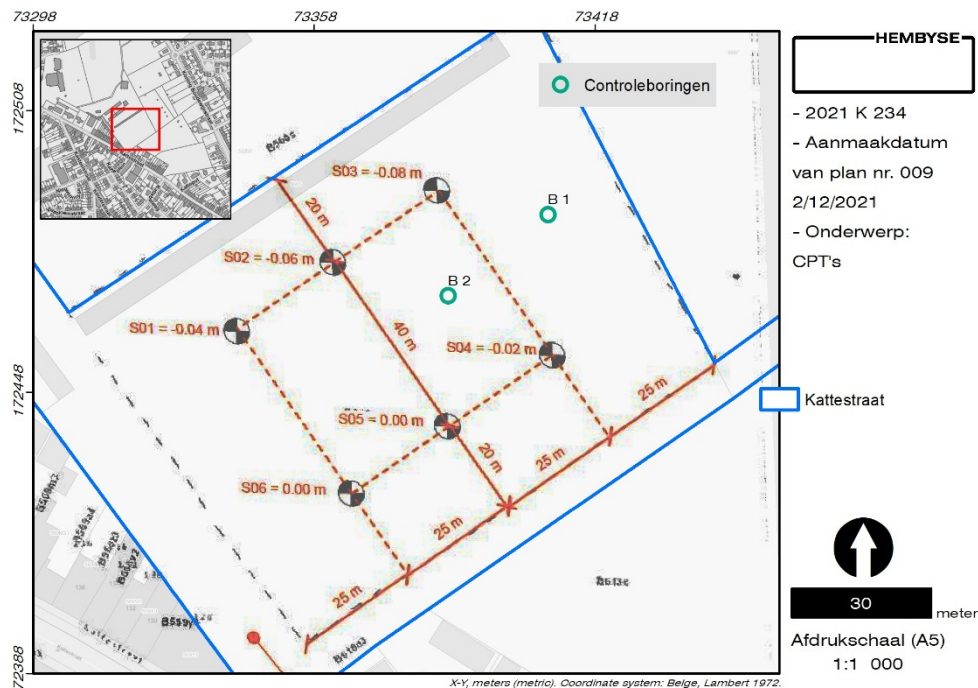

Figuur 26. Controleboring 2. Door de lage zonnestand zijn de kleuren van het sediment grijzer dan in realiteit.

De laag slappe leem werd aangeboord tot op een diepte van 1,2 meter, er was totaal geen sprake van bodemvorming, noch leek het te gaan om het onverweerde moedermateriaal dat volgens de aardkundige data aanwezig zou moeten zijn. De slappe leem leek eerder een aanvulling dan een natuurlijk sediment.

De gegevens uit de controleboringen werden daarna geconfronteerd met de reeds in 2020 uitgevoerde CPT's om de samendrukbaarheid van de bodem te bepalen. Het rapport is opgenomen in de bijlagen van deze archeologienota.

Er is sprake van zes sonderingen, verspreid over de parking.

Figuur 27. Confrontatie tussen de sonderingen en de controleboringen.

In het sondeerrapport⁹ is bepaald dat het volledige gebied bestaat uit een verharding met daaronder slappe, aangevoerde grond tot een diepte van (gemiddeld) 2,6 meter onder het maaiveld:

“De sonderingen zijn onderling heterogeen van opbouw en tonen aan dat het draagvermogen van de grond beperkt is tot een diepte van ongeveer 2,60 m door de aanwezigheid van geroerde of leem- en/of kleihoudende lagen. De quartaire sedimenten vertonen er plaatselijk toelaatbare funderingsdrukken kleiner dan 0,08 MN/m² tot zelfs kleiner dan 0,04 MN/m². Door de heterogeniteit van de bovenste lagen zullen er aanzienlijke differentiële zettingen optreden bij een fundering met een ondiep aanzetpeil.”

⁹ S.n. 2020.

Dit stemt overeen met de vaststellingen in de controleboringen, waarbij ook een zeer slappe zandige leem is aangetroffen en waarbij het ogenschijnlijk om een aanvulling of om aangevoerde grond gaat.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied bestaat volledig uit een verharding met steenslag, waaronder een recente vlijlaag voor de verharding aanwezig is. Onder deze recente lagen is een homogeen pakket slappe zandige leem aanwezig, die volledig gereduceerd is. Het lijkt te gaan om een aangevoerd pakket. De oorspronkelijke bodem is volledig verstoord tot op een diepte van minimaal 1,2 meter - op basis van de controleboringen. Op basis van de CPT's gaat het om een pakket tot 2,6 meter onder maaiveld.

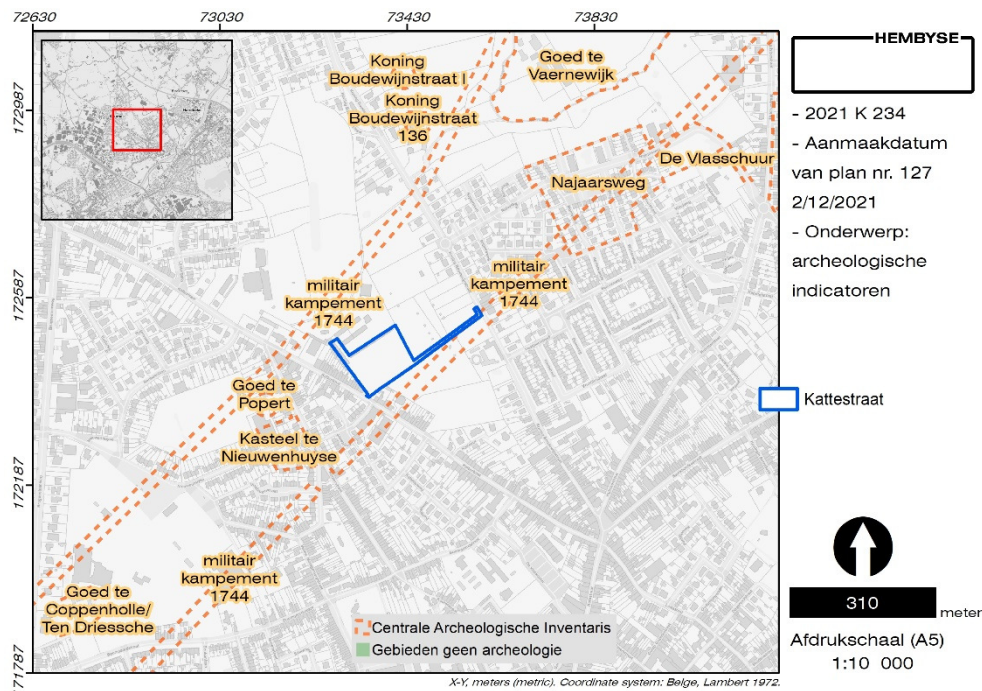
5 Historische en archeologische data

De historische en archeologische data dienen als het middel bij uitstek om de archeologische waarde van het gebied in te schatten. Deze worden zo veel mogelijk chronologisch aangepakt: de archeologische data voor het onderzoeksgebied geven gewoonlijk een inzicht in de oudste gekende menselijke aanwezigheid. Vanaf de Middeleeuwen betreden de meeste Vlaamse gemeenten ook de geschiedenis, door de eerste vermelding in kronieken en rekeningen. Vanaf de 18^e eeuw is er ook voor gans Vlaanderen kaartmateriaal beschikbaar.

5.1 Archeologische data

5.1.1 Onderzoek, voor 2016

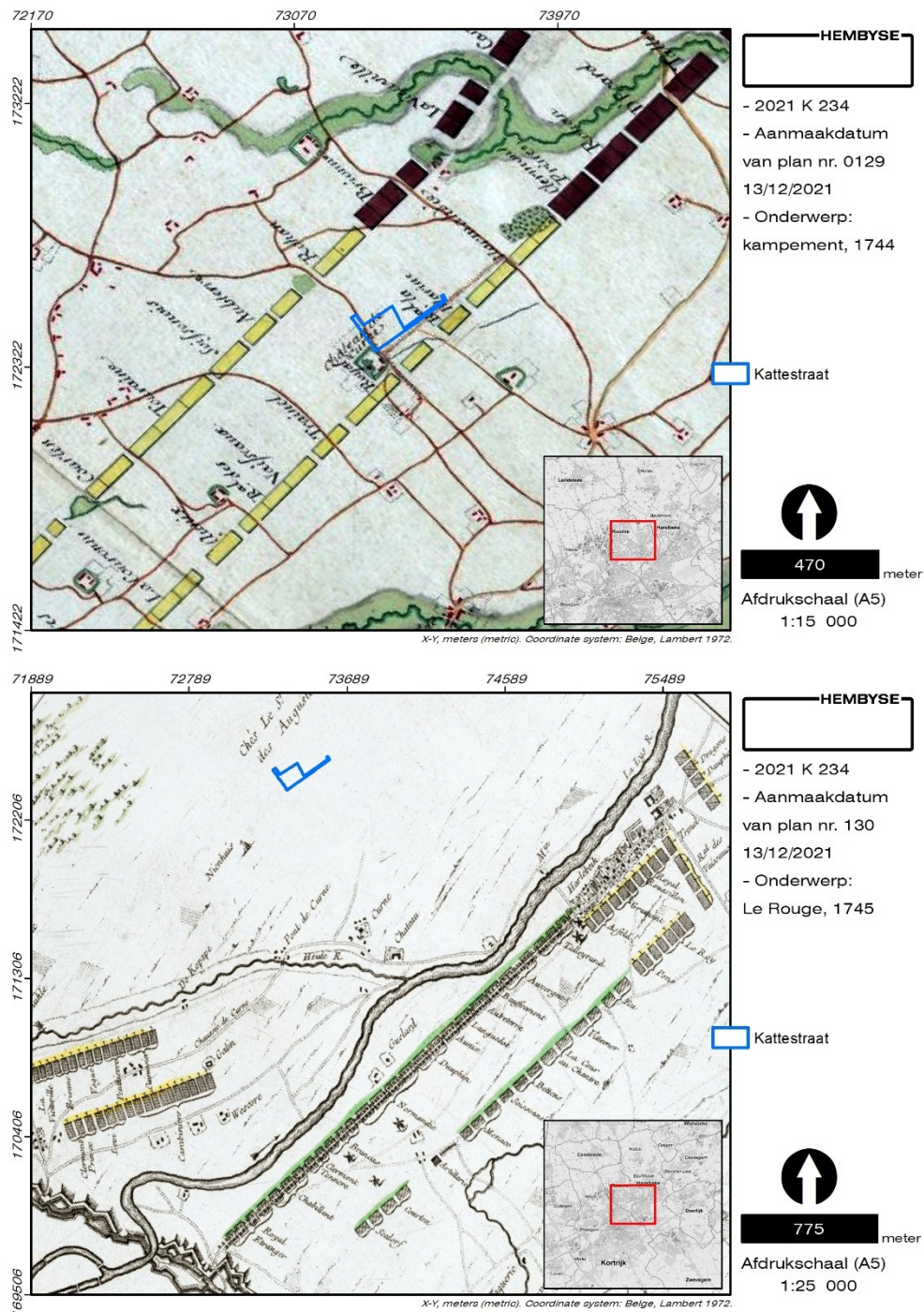
Een groot aantal van de geregistreerde archeologische onderzoeken en vondsten van Vlaanderen, voorafgaand aan het huidig geldende Onroerenderfgoeddecreet, staat geregistreerd in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI). Een aantal van deze onderzoeken is ondertussen ook gekarteerd als een GGA. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen archeologische indicatoren in de Centrale Archeologische Inventaris opgenomen en het onderzoeksgebied is niet gekarteerd als een GGA. In de nabije omgeving zijn een aantal archeologische indicatoren gekend.

Figuur 28. Situering van de archeologische indicatoren in de omgeving van het onderzoeksgebied.

De belangrijkste archeologische indicator bevindt zich als een lineair tracé aan weerszijden van het onderzoeksgebied. Het behelst een verwijzing naar een militair kampement uit 1744¹⁰, toen het Franse leger in het kader van de Oostenrijkse Successieoorlog een nieuwe aanval op Kortrijk ondernam. Binnen deze stellingen is er in theorie een verwachting naar de aanwezigheid van ondiepe sporen en structuren, zoals haard- en afvalkuilen, beerputten, tentkuilen, silo's en paalsporen van onder andere houten installaties, alsook metaalvondsten.

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Militair kampement 1744 [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/226921> (geraadpleegd op 2-12-2021).

52

Figuur 29. Overzichtskaart¹¹ van de posities tijdens de veldslag in 1744. Onder: het plan van Le Rouge uit 1745.

Binnen het onderzoeksgebied zelf worden echter geen stellingen gekarteerd. Op een plan¹² uit 1745 door George Louis le Rouge (*1707 - †1790) van dezelfde militaire bewegingen worden de stellingen zelfs aanzienlijk meer naar het zuiden gekarteerd, zijnde aan de overzijde van

¹¹ <https://search.arch.be/nl/>

¹² Bron: Götzfried Antique Maps

de Leie. Een dergelijke militaire activiteit laat ook enkel archeologische sporen na in een goed bewaarde bodem (cf. § *Assessment van de bodem*), zoals een (bij voorkeur niet-geploegd) akkerland, dus de kans op de aanwezigheid van sporen en structuren van deze stellingen is binnen het huidige onderzoeksgebied onbestaand.

Ten westen van het onderzoeksgebied kan melding gemaakt worden van het voormalige *Kasteel te Nieuwenhuyse*¹³, waarvan heden niets meer bewaard is gebleven (cf. infra), maar mogelijks verwijst naar de aanwezigheid van een oudere herenhoeve. Belendend hieraan bevindt zich het *Goed te Popert*¹⁴, een voormalige historische hoeve die vermeld wordt tussen 1449 en 1634.

Ten oosten van het onderzoeksgebied kan melding gemaakt worden van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem¹⁵ naar aanleiding van een verkaveling aan de *Najaarsweg*¹⁶. Verspreid over het gehele onderzoeksgebied (5,9 ha) werden 4 archeologisch relevante “sporeenheden” (kuilen en greppelsegmenten) aangetroffen, alsook een beperkte hoeveelheid aan contexten gebonden aardewerk en enkele vuursteenfragmenten:

“Hoewel 2 sporenclusters in de IJzertijd/Romeinse periode kunnen geplaatst worden, kan op basis van dit onderzoek geen onderlinge correlatie worden vastgesteld. Het Neolithische/Bronstijd spoor, dat zich centraal in het plangebied bevond, lijkt een geïsoleerd afvalkuiltje te zijn. Tot slot werd ook nog een geïsoleerde, postmiddeleeuwse afvalkuil aangetroffen. Het is duidelijk dat hier telkens sprake is van off-site fenomenen, te relateren aan bewoningssporen buiten het projectgebied.”

Er werd bijgevolg geen verder onderzoek geadviseerd.

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kasteel te Nieuwenhuyse* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74964> (geraadpleegd op 2-12-2021).

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Goed te Popert* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/159548> (geraadpleegd op 2-12-2021).

¹⁵ Pieters 2013.

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Najaarsweg* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/207026> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Even ten noorden daarvan kan melding gemaakt worden van een voormalige site met walgracht (Koning Boudewijnstraat 136¹⁷) en enkele vuurstenen vonden in combinatie met enkele fragmenten Middeleeuws aardewerk (Koning Boudewijnstraat 1¹⁸) die werden aangetroffen tijdens veldkartering.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

De vrij beperkte archeologische data wijzen op enkele off-site fenomenen uit het Neolithicum/Bronstijd en de IJzertijd/Romeinse periode. In de ruimere regio dient ook rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van sporen van de militaire posities uit 1744.

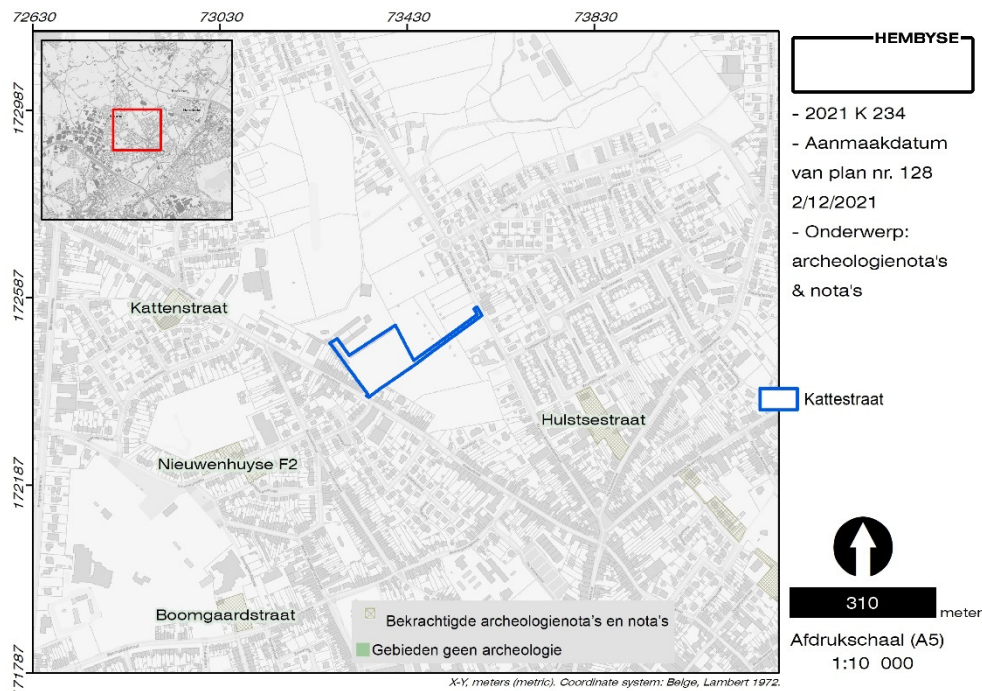
5.1.2 Onderzoek sinds 2016

54

Sinds juni 2016 (de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet, nvdr.) worden alle bekrachtigde archeologienota's en nota's opgenomen in een databank en als dusdanig gekarteerd. Het raadplegen van deze archeologienota's kan nieuwe informatie over het huidige onderzoeksgebied opleveren, of parallellen verschaffen voor de uiteindelijke opmaak van een archeologische verwachting voor het gebied. In de onmiddellijke nabijheid van het onderzoeksgebied zijn een aantal archeologienota's gekarteerd.

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Koning Boudewijnstraat 136 [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74963> (geraadpleegd op 2-12-2021).

¹⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Koning Boudewijnstraat 1 [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/221500> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Figuur 30. Situering van de gekarteerde bekrachtigde archeologienota's rondom het onderzoeksgebied.

Ten noordwesten van het onderzoeksgebied werd een archeologienota opgesteld voor een onderzoeksgebied aan de Kattenstraat¹⁹ [sic]. Aangezien binnen het onderzoeksgebied sprake is van bebouwing en verharding bestaat er een vermoeden dat het archeologisch niveau verstoord is. Ten einde dit te verifiëren werd in eerste instantie een landschappelijk booronderzoek geadviseerd en indien er sprake is van een goed bewaarde bodem dient dit gevolgd te worden door een prospectie met ingreep in de bodem, dat kan bestaan uit een archeologisch booronderzoek, maar bestaat minstens uit een proefsleuvenonderzoek.

Een zelfde standaard archeologietraject, met name een landschappelijk booronderzoek middels manuele boringen en een proefsleuvenonderzoek, werd geadviseerd voor een onderzoeksgebied aan Nieuwenhuyse²⁰. Dit onderzoeksgebied bevindt zich binnen een verkaveling die dateert uit de jaren 1950 en waarvoor het voormalige Kasteel van Nieuwenhuyse werd gesloopt (cf. infra). Ook hier dient het landschappelijk booronderzoek in hoofdzaak om na te gaan in welke mate de bodem verstoord is door deze verkaveling.

¹⁹ Baelen e.a. 2021.

²⁰ Willaert 2021.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied aan de Boomgaardstraat werd op basis van de resultaten van de bureaustudie²¹ een proefsleuvenonderzoek in een uitgesteld traject geadviseerd. Binnen het onderzoeksgebied is enkel een te slopen stal aanwezig, waardoor er mogelijks sprake is van een goede bewaring van de natuurlijke bodemopbouw. Er werd geen landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd:

“Er zijn geen specifieke landschappelijke vraagstellingen en op basis van de bodemkaart is er geen indicatie voor de aanwezigheid van een begraven bodem, waardoor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites eveneens weinig waarschijnlijk is.”

Tot slot kan nog melding gemaakt worden van een onderzoek aan de Hulstsesteenweg, ten oosten van het huidige onderzoeksgebied. Op basis van de bureaustudie²² werd geoordeeld dat er een verwachting was naar archeologische sporen en structuren in de vorm van grondsporen. Er waren geen aanwijzingen voor een “begraven bodem”. In een uitgesteld onderzoek werd dan ook enkel een proefsleuvenonderzoek²³ geadviseerd. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen, met uitzondering van een ondiep bewaarde houtskoolrijke kuil zonder vondstmateriaal. De overige grondsporen wijzen op een (sub)recente landindeling. Er werd bijgevolg geen verder onderzoek geadviseerd.

56

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Er kan besloten worden dat de omgeving van het onderzoeksgebied gekenmerkt wordt door een erg antropogeen beïnvloede bodemopbouw, samenhangend met de verstedelijking van de omgeving. Afhankelijk van de mate van verstoring kunnen nog archeologisch relevante grondsporen aangetroffen worden, al kunnen op basis van het reeds uitgevoerde archeologisch onderzoek weinig uitspraken gedaan worden aangaande de aard of datering van deze sporen. Er dient dus rekening gehouden te worden met een vrij algemene verwachting naar grondsporen indien de bodemopbouw niet verstoord is.

²¹ Acke e.a. 2017a.

²² Acke e.a. 2017b.

²³ Acke e.a. 2019.

5.2 Historische data

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuidoosten van Kuurne²⁴, dat ondertussen sterk vergroeid is met de stad Kortrijk. De historische dorpskern zelf is gelegen nabij de Leie. Daarnaast is sprake van twee bijkomende parochies die gegroeid zijn uit oudere gehuchten: enerzijds is het gehucht “Katte” ,vergroeid met het meer noordelijk gelegen gehucht “ ’t Hoge” in de tweede helft van de 20^e eeuw tot de Sint-Pietersparochie. De kern bevond zich in de 18^e eeuw op het kruispunt van de Brugsesteenweg en de Sint-Katriensteenweg. Anderzijds bevindt zich de Sint-Katharinaparochie in het noorden van de gemeente, op de grens met Lendelede, in een heden nog steeds landelijke omgeving.

De oudste sporen van menselijke aanwezigheid op het grondgebied van de gemeente Kuurne dateren uit het Neolithicum en de Romeinse periode en bevinden zich verspreid over de gemeente en rondom Kortrijk. De feitelijke nederzetting zou ontstaan zijn in de 11^e eeuw, ten gevolge van bosontginning op initiatief van de graaf van Vlaanderen. Vóór deze ontginningen zou er op het grondgebied van Kuurne slechts sprake zijn van bossen en moerassen. De eerste vermelding van Kuurne dateert uit 1123 waarbij sprake is van een woonkern op de hoger gelegen, en dus drogere en vruchtbare zandleemkouters in de nabijheid van de alluviale vlakte van de Leie, die vanaf het midden van de 15^e eeuw het centrum van de vlasseelt wordt. De streek heeft echter veel te lijden onder de verschillende oorlogen, met een climax in 1744, in het kader van de Oostenrijkse Successieoorlog (cf. supra). Wanneer de rust terugkeert, krijgt de linnenindustrie weer wat ademruimte en herwint Vlaanderen een deel van zijn linnenexport. Naast de vlasindustrie kent Kuurne ook een aanwezigheid van lokale kleinschalige industrieën zoals brouwerijen en stokerijen en de daaropvolgende bevolkingstoename leidt tot de vestiging van enkele kloostergemeenschappen, waardoor ook het onderwijs gestimuleerd wordt. Nieuwe infrastructuurwerken stimuleren vervolgens de economische ontsluiting van de gemeente. Heden is Kuurne de tweede dichtstbevolkte gemeente van West-Vlaanderen, waardoor het rurale karakter snel verdwijnt (of reeds verdwenen is) en de gemeente meer en meer aansluiting vindt bij grotere stedelijke agglomeraties zoals Kortrijk, Waregem en Menen.

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kuurne [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14732> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Voor meer informatie over het historische landgebruik en mogelijke structuren binnen het onderzoeksgebied zelf, moet echter worden teruggегреpen naar het publiek beschikbare historisch kaartmateriaal en de luchtfoto's. Dit komt in volgende hoofdstukken verder aan bod.

5.3 Kaarten en luchtfoto's

Om de archeologische waarde van het onderzoeksgebied in te schatten wordt in onderstaand hoofdstuk historisch kaartmateriaal onderzocht. Het oudste kaartmateriaal waarop het onderzoeksgebied herkenbaar gekarteerd is, dateert uit het einde van de 18^e eeuw, aangezien het onderzoeksgebied niet gekarteerd wordt op de kaart van Villaret.

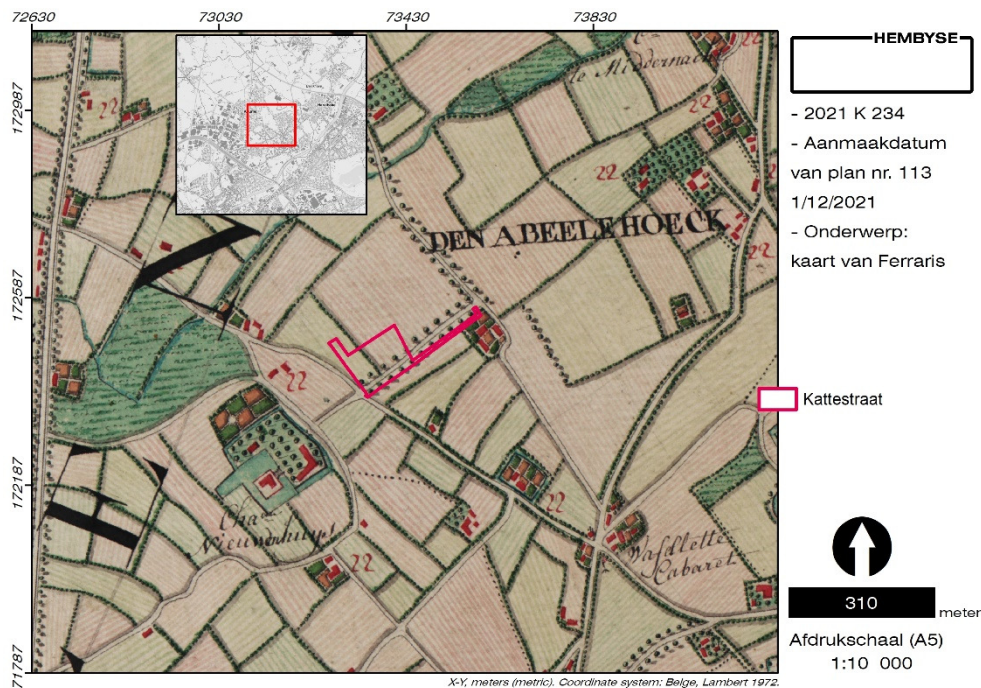
5.3.1 Atlas van Ferraris (1777)

Deze kaart kwam tot stand in opdracht van keizerin Maria-Theresia en keizer Jozef II. Onder leiding van generaal Joseph-Jean François graaf de Ferraris werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst systematisch en grootschalig gekarteerd.

Op deze kaart is sprake van een kleine verschuiving in zuidelijke richting: de wegenis rondom het onderzoeksgebied komt quasi volledig overeen met het huidige stratenpatroon. Ten westen is sprake van de huidige Kattestraat, die het gehucht “Kathoek” verbindt met het dorpscentrum²⁵. Ze wordt gekenmerkt door een licht gebogen tracé en getypeerd door verspreide landelijke bebouwing. Rond 1840 wordt de straat verbreed en gekasseid.

Vanuit deze Kattestraat loopt een met bomen omzoomde weg in noordoostelijke richting. Deze vormt de zuidoostelijke perceelgrens van het onderzoeksgebied en komt overeen met de oostelijke uitloper ervan. Verder naar het westen is de huidige Brugsesteenweg, de “Chaussée de Courtrai à Bruges”, ook al gekarteerd.

²⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kattestraat [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/12502> (geraadpleegd op 1-12-2021).

Figuur 31. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.²⁶

Het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als akkerland. Ten zuidwesten is sprake van het “Chateau Nieuwenhuys”, het foncier²⁷ van de gelijknamige en belangrijkste heerlijkheid van Kuurne. Het betreft een opper- en neerhofstructuur met een rondgaande gracht, boomgaard en een nutstuin²⁸.

Ten noorden van het onderzoeksgebied wordt een naamloze beek weergegeven. Deze beek werd niet weergegeven op de Vlaamse Hydrologische Atlas (cf. super), maar kan verbonden worden aan de Vaarnewijkbeek (die wel gekarteerd en dus besproken werd). Het huidige tracé is licht gewijzigd ten opzichte van het historische kaartmateriaal, maar is wel degelijk nog aanwezig in de perceelindeling.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied is ten minste sinds de 18e eeuw in gebruik als akkerland.

²⁶ <http://www.geopunt.be/>

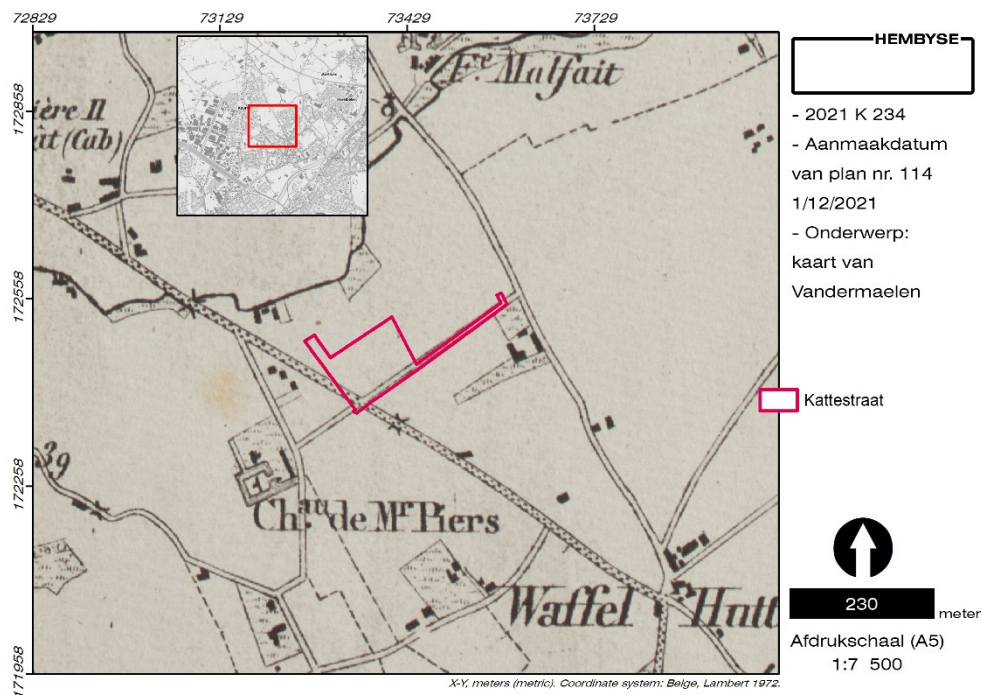
²⁷ Het “foncier” was een gedeelte van een heerlijkheid dat bewoond en ontgonnen werd door de heer zelf.

²⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kasteelstraat [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/12501> (geraadpleegd op 1-12-2021).

5.3.2

Vandermaelen kaarten (1846-1854)

Op het georeferentieerde kaartmateriaal van Vandermaelen is minder detailwerking aanwezig, waardoor geen uitspraken aangaande bodem- en landgebruik mogelijk zijn. Wel kan vastgesteld worden dat het verloop van de Vaarnewijkbeek veranderd is ten opzichte van de kaart van Ferraris: net ten noorden van het onderzoeksgebied maakt de beek nu een bocht waardoor deze dichterbij het onderzoeksgebied komt te liggen. Dit tracé is duidelijk herkenbaar op de kadasterkaart. Deze beek wordt gekarteerd als de “Vaarnewijk Beek” ten noordoosten van het onderzoeksgebied en als de “Vlaender Beek” ten noordwesten van het onderzoeksgebied.

Figuur 32. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen. Onder: het gesloopte kasteel Nieuwenhuyse (bron: Geneanet.org).

Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied wordt het Kasteel Nieuwenhuys weergegeven als “Chateau de Madame Piers”, verwijzend naar de familie in wiens bezit het kasteel bleef tot in 1959, wanneer het kasteel en de omliggende gronden verkocht worden aan de Kuurnse Bouwmaatschappij en het kasteel -uiteeraard- wordt afgebroken. Het enige dat nu nog rest is de benaming van de sociale woonwijk die hier werd aangelegd, met name “Wijk Nieuwenhuyse”.

61

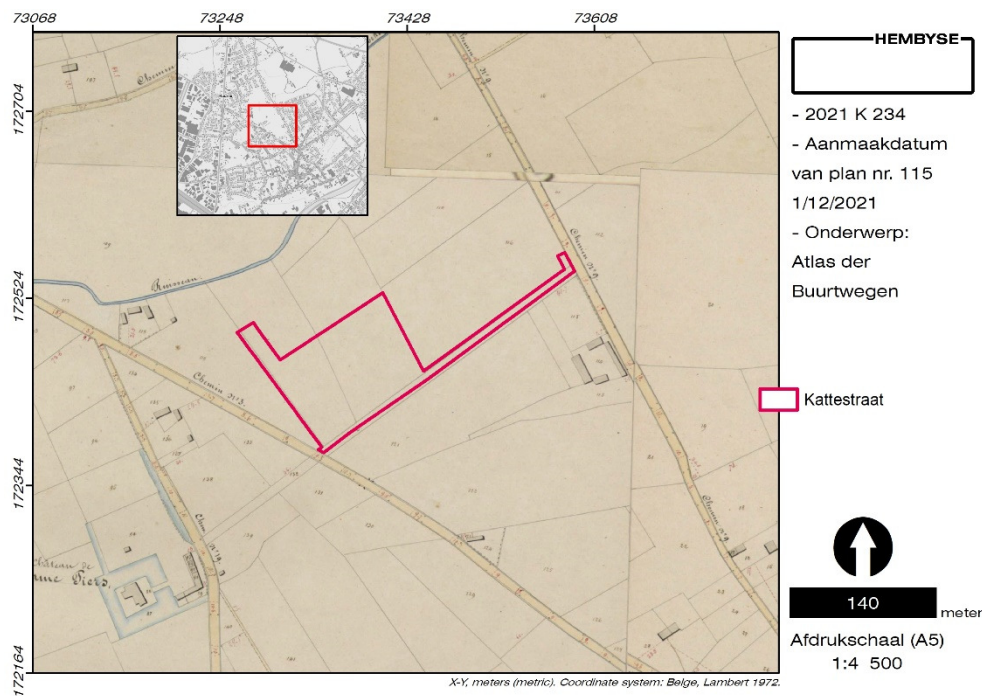
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied is onbebouwd en bevindt zich in een vrij rurale omgeving.

5.3.3

Atlas der Buurtwegen (1840)

Op het kaartmateriaal van de Atlas der Buurtwegen staat het onderzoeksgebied zeer gedetailleerd weergegeven, al kunnen ook hier geen uitspraken worden gedaan over het landgebruik. Het uitzicht van het onderzoeksgebied zelf blijft ongewijzigd.

Figuur 33. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.

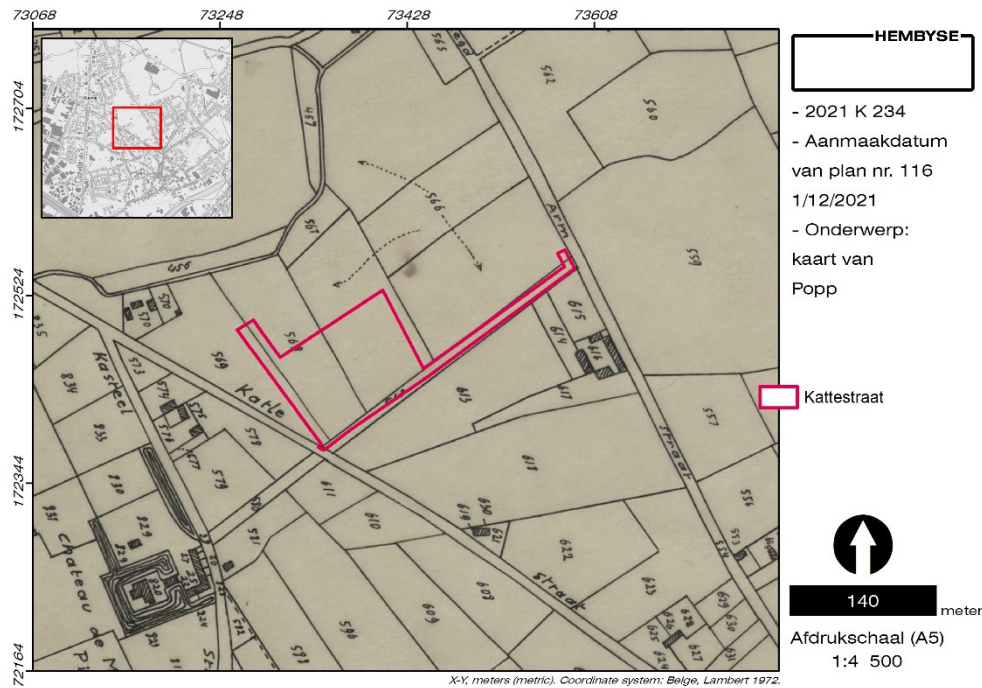
Binnen het onderzoeksgebied is sprake van een drietal vrij grote rechthoekige percelen, waarbij op te merken valt dat deze perceelindeling heden zo goed als volledig verdwenen is. De westelijke percelen zijn georiënteerd op de naamloze straat (heden verhard maar in zeer slechte staat) aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied, terwijl de oostelijke percelen georiënteerd zijn op de huidige Koning Boudewijnstraat.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied behelst een onbebouwd terrein binnen agrarisch gebied.

5.3.4 Popp-kaarten (1830 – 1842)

Circa vijftig jaar na de opmaak van de Atlas van Ferraris verscheen voor onze gewesten een eerste versie van het kadasterplan, waarmee heden nog steeds gewerkt wordt. Deze plannen werden in het begin van de jaren 1830 opgemaakt en geven dan wel geen beeld van het landgebruik, maar wel van perceelindelingen en infrastructuur.

Figuur 34. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.

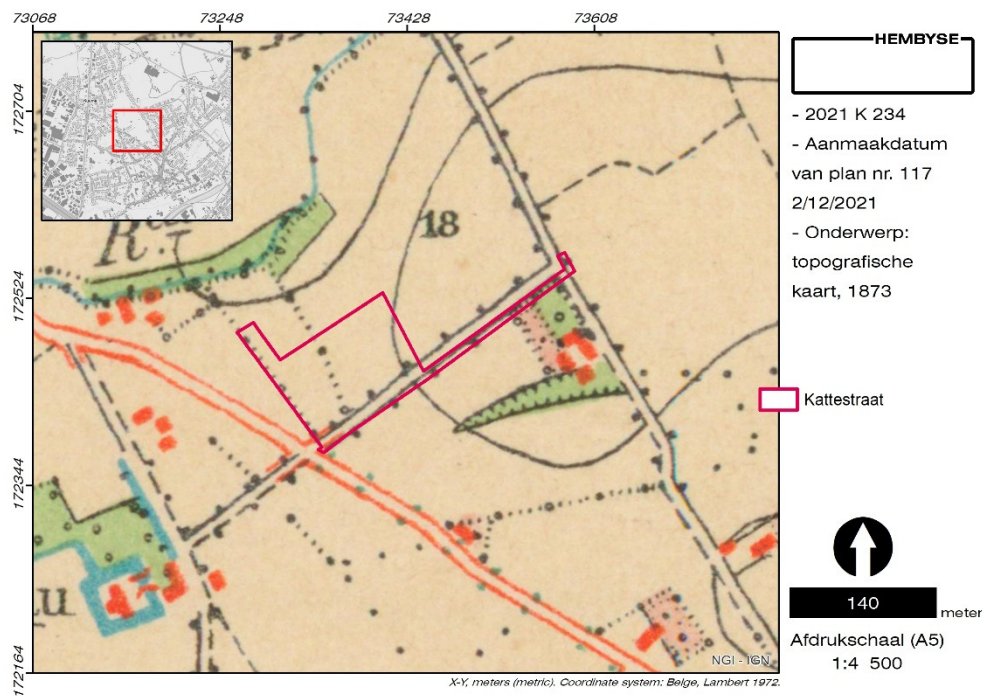
Het uitzicht van het onderzoeksgebied blijft ongewijzigd. Ten westen wordt de Kattestraat als dusdanig benoemd; terwijl de landweg aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied slechts wordt aangeduid met een perceelnummer. De Koning Boudewijnstraat ten oosten van het onderzoeksgebied wordt benoemd als “straat naar Harelbeke gezegd Arm straat”.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied behelst een onbebouwd terrein binnen agrarisch gebied.

5.3.5 Topografische kaart NGI, 1873

Op de topografische kaart uit 1873 is een erg vergelijkbare situatie als op de popp-kaarten zichtbaar. Er is nog steeds sprake van een onbebouwd gebied dat geprangd zit tussen de Kattestraat, een naamloze weg en de Koning Boudewijnstraat.

Figuur 35. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1873.

Het onderzoeksgebied lijkt nog steeds in gebruik als akkerland, en ook de perceelindeling is ongewijzigd. Bemerkt ook de hoogtelijnen die in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied gekarteerd worden. In het westen bevindt het terrein zich op een hoogte van +18m TAW. Deze hoogtelijnen veranderen drastisch in de 20^e eeuw (cf. infra). Omwille van het feit dat het onderzoeksgebied niet meer wijzigt op de topografische kaarten uit 1904 en 1939, worden deze niet in deze tekst opgenomen.

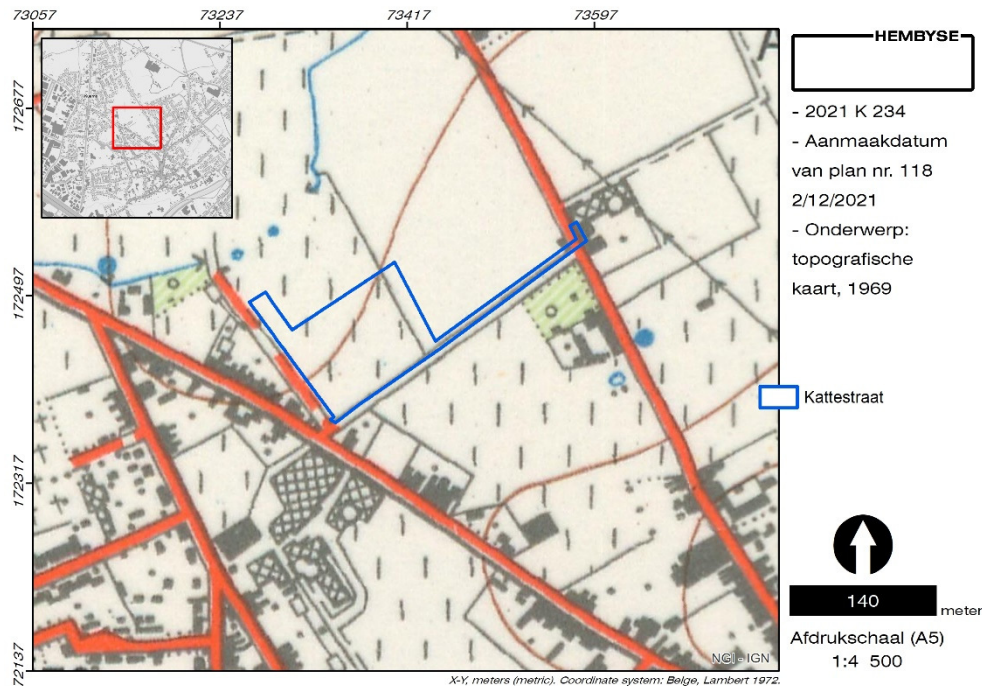
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied bestaat uit een onbebouwd akkerland.

5.3.6

Topografische kaart NGI, 1969

Aan het begin van de 20^e eeuw is het uitzicht van het onderzoeksgebied gewijzigd: de gekarteerde hoogtelijnen geven reeds een eerste indicatie voor een wijziging van het terrein, waarbij mogelijks sprake is van een reliëfwijziging. De hoogte kon echter niet worden afgelezen op het kaartmateriaal.

Figuur 36. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969.

Daarnaast is ook sprake van een wijziging in de perceelindeling, waarbij het onderzoeksgebied quasi volledig binnen hetzelfde perceel komt te liggen. Dit perceel wordt gekarteerd als een drassig gebied (wijst mogelijk op een uitgraving, cf. §Controleboringen).

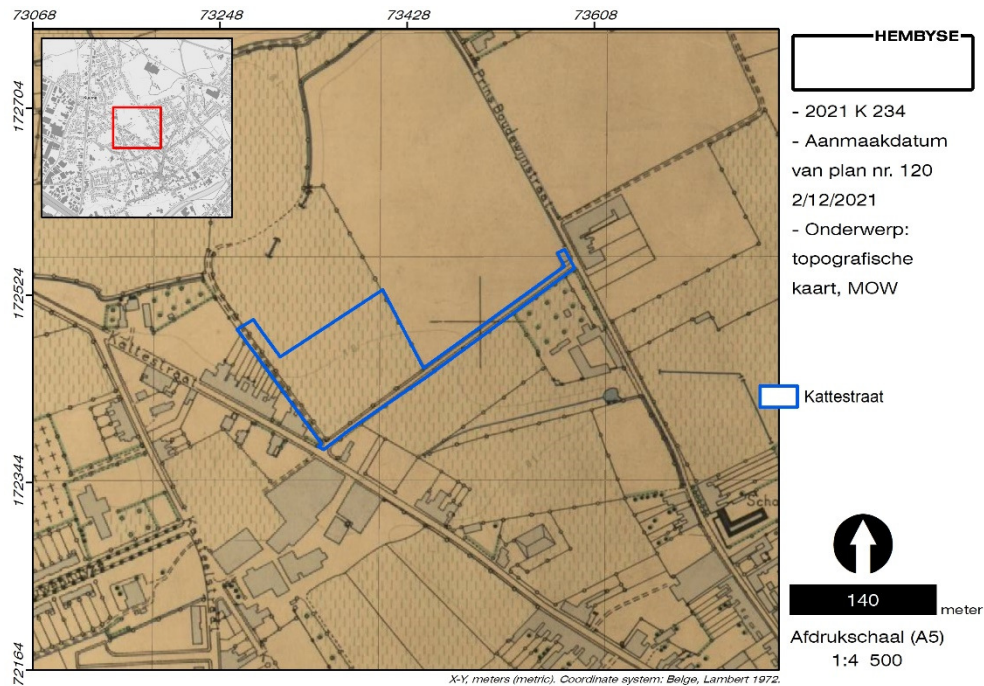
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Binnen het onderzoeksgebied lijkt sprake van een reliëfwijziging. Er is in ieder geval sprake van een natte en drassige omgeving.

5.3.7

Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970)

Deze situatie komt ook terug op de topografische kaarten van het Ministerie van Openbare Werken.

Figuur 37. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van het MOW.

Het drassige karakter van de omgeving wordt op deze kaart zeer goed weergegeven.

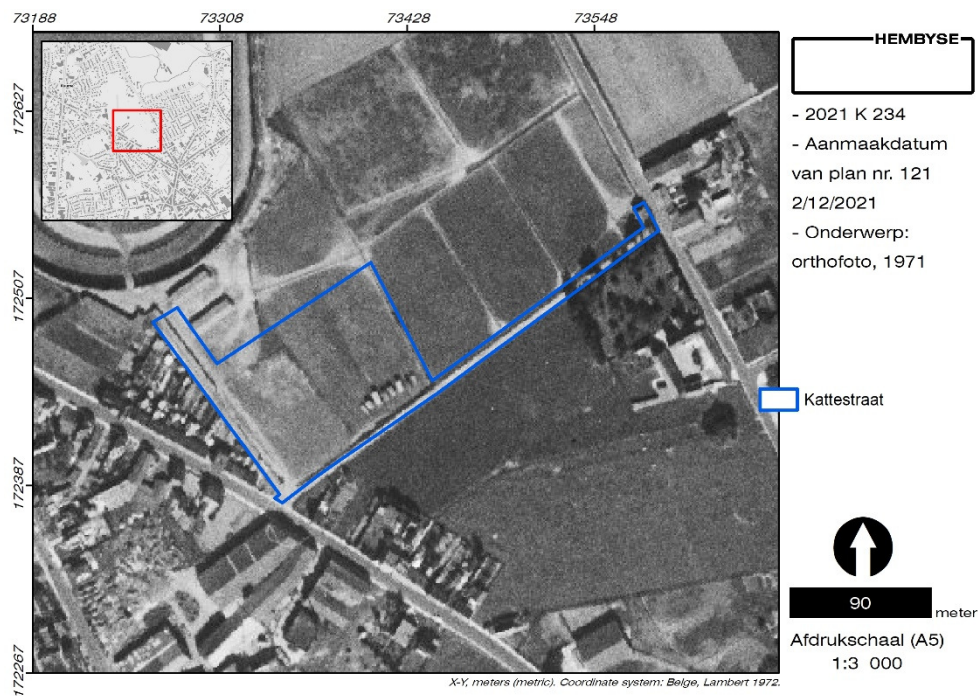
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied betreft een vrij rurale, maar drassige omgeving.

5.3.8

Orthofoto uit 1971

Op de orthofoto uit 1971 is de impact van de aanleg van de hippodroom van Kuurne (geopend in 1962²⁹) duidelijk zichtbaar op de percelen ten noordoosten van het onderzoeksgebied. Bemerkt ook het verdwijnen van de Vaarnewijkbeek.

67

Figuur 38. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1971.

Tevens lijkt het erop dat het oostelijke deel van het onderzoeksgebied iets lager ligt dan de meest westelijke strook, wat overeen zou komen met de kartering op de topografische kaart uit 1981 (cf. infra). Dit westelijke deel is vermoedelijk reeds verhard; langsheen de naamloze straat aan de zuidzijde lijken containers of paardentrailers (?) te staan.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

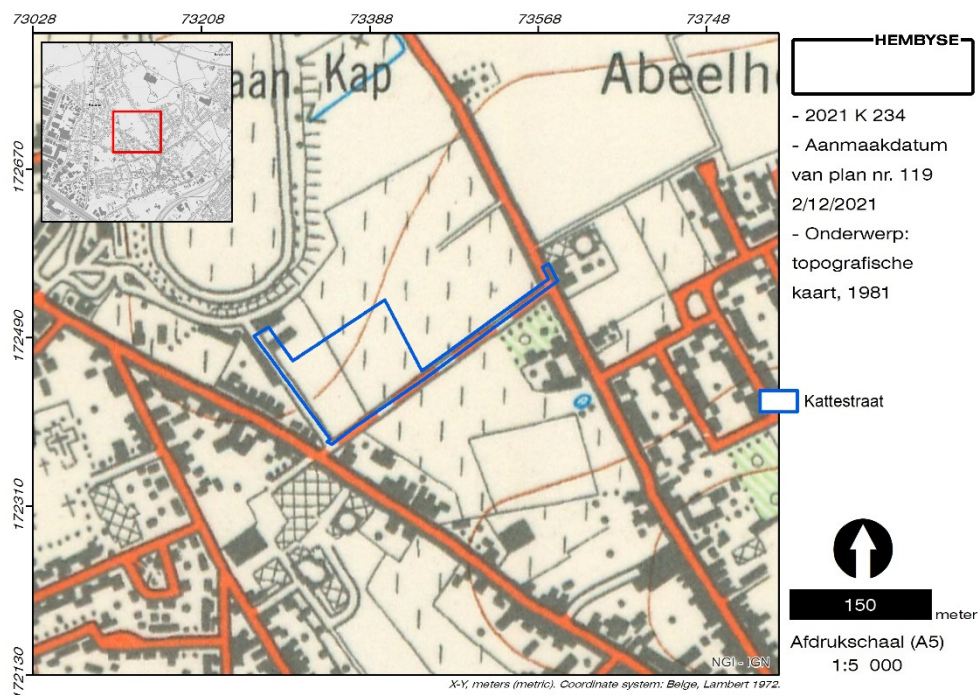
Binnen het onderzoeksgebied is sprake van verharding, landwegen en braakliggend terrein.

²⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kuurne [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/14732> (geraadpleegd op 2-12-2021).

5.3.9

Topografische kaart NGI, 1981

Op de topografische kaart uit 1981 wordt het onderzoeksgebied nog iets anders weergegeven. De gekarteerde perceelindeling lijkt meer aan te sluiten bij het historische kaartmateriaal. Opvallend is wel dat op deze kaart het natte en drassige gebied aan de oostelijke zijde van het onderzoeksgebied wordt weergegeven, in tegenstelling tot wat op de topografische kaart uit 1969 werd gekarteerd. Dit wijst mogelijk op een eerste fase van nivelleren van het terrein (aanvulling), die reeds op de luchtfoto uit 1971 kan worden herkend.

Figuur 39. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1981.

Aan de westelijke zijde is een nieuwe weg aangelegd, die de naamloze straat aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied verbindt met de nieuw aangelegde hippodroom in het noorden.

In de noordwestelijke uitloper is sprake van bebouwing, die hoogstwaarschijnlijk geïdentificeerd kan worden met de ook heden aanwezige paardenboxen.

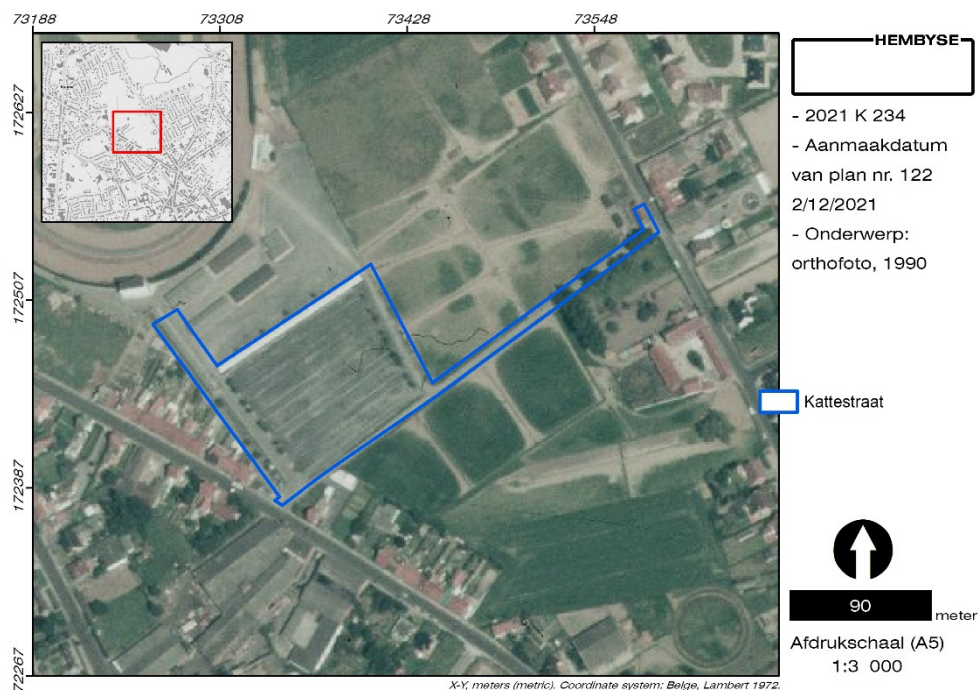
ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied betreft nog steeds een vrij rurale en drassige omgeving, al kan de impact van de nabijgelegen hippodroom niet ontkend worden.

5.3.10 Orthofoto uit 1979-1990

Op de orthofoto van 1990 is de situatie iets gewijzigd: het volledige onderzoeksgebied lijkt te zijn verhard. Aan de oostelijke en de westelijke zijde werd een rij bomen aangeplant, dit zijn naar alle waarschijnlijkheid de paardenkastanjes die nog steeds binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Langsheen de noordelijke zijde werden nieuwe paardenstallingen opgericht.

69

Figuur 40. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1979-1990.

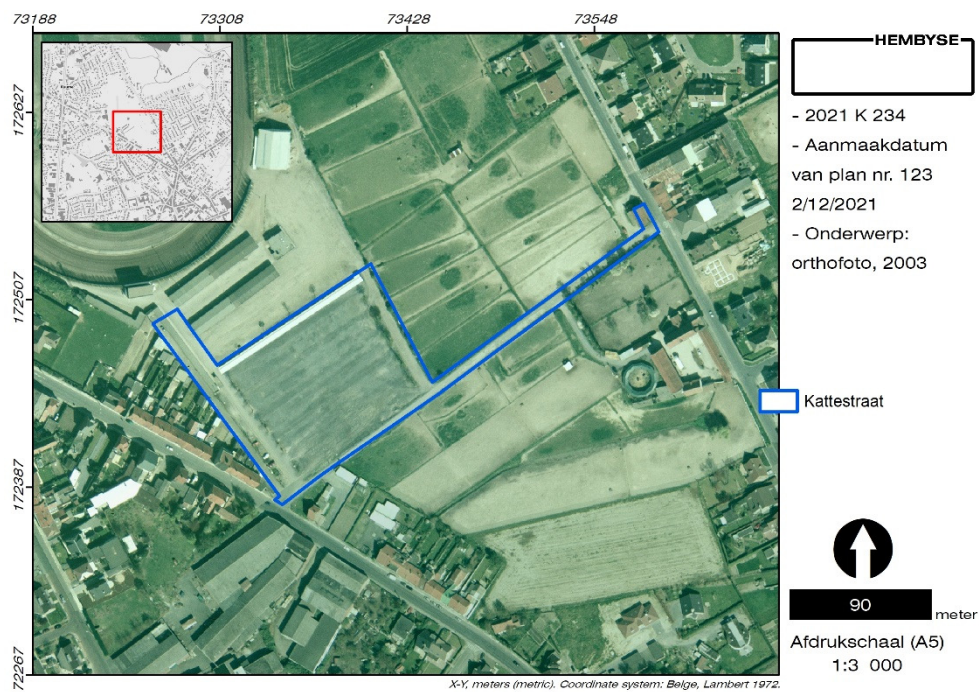
Op de belendende percelen lijken wat grondwerken met het oog op toegankelijkheid (van de dieren) te zijn uitgevoerd. Ten noorden van het onderzoeksgebied zijn de paardenstallingen uitgebreid.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied is grotendeels in gebruik als parking.

5.3.11 Orthofoto uit 2003

Op de orthofoto uit 2003 is een erg vergelijkbare situatie zichtbaar, met name de toegangswegen en de parking.

70

Figuur 41. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2003.

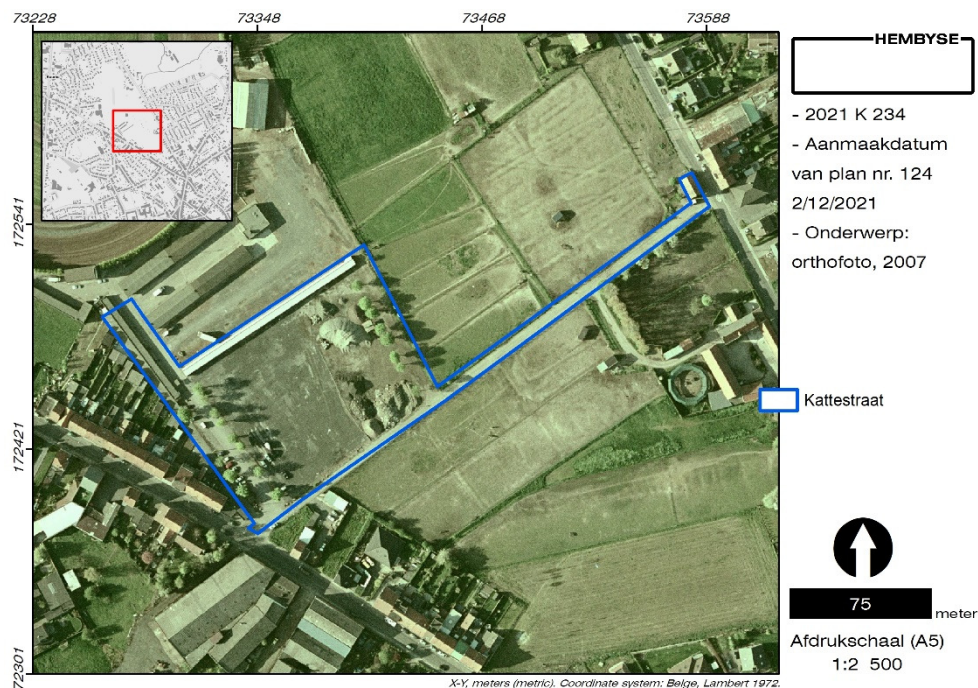
Het onderzoeksgebied wijzigt niet fundamenteel ten opzichte van de situatie in 1990.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied lijkt in gebruik als parking.

5.3.12 Orthofoto uit 2007

Op de orthofoto uit 2007 is er duidelijk sprake van grondwerken. In het oostelijke deel van het onderzoeksgebied bevinden zich immers verschillende grond- of grindstocks. Mogelijk gaat het om een nieuwe laag grind voor het herstellen van de parking, aangezien de steenslag niet op een worteldoek is gelegd (cf. §Controleboringen) en dus gemakkelijk verzakt. Dit is overigens ook wat op terrein werd vastgesteld: een verwaarloosde parking die grotendeels onder water komt te staan door de grote dichtheid aan verzakkingen.

71

Figuur 42. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2007.

Verder is op de foto zichtbaar dat de kastanjes aan beide korte zijden van het terrein al goed zijn opgeschoten. Deze bomen zullen echter worden gerooid.

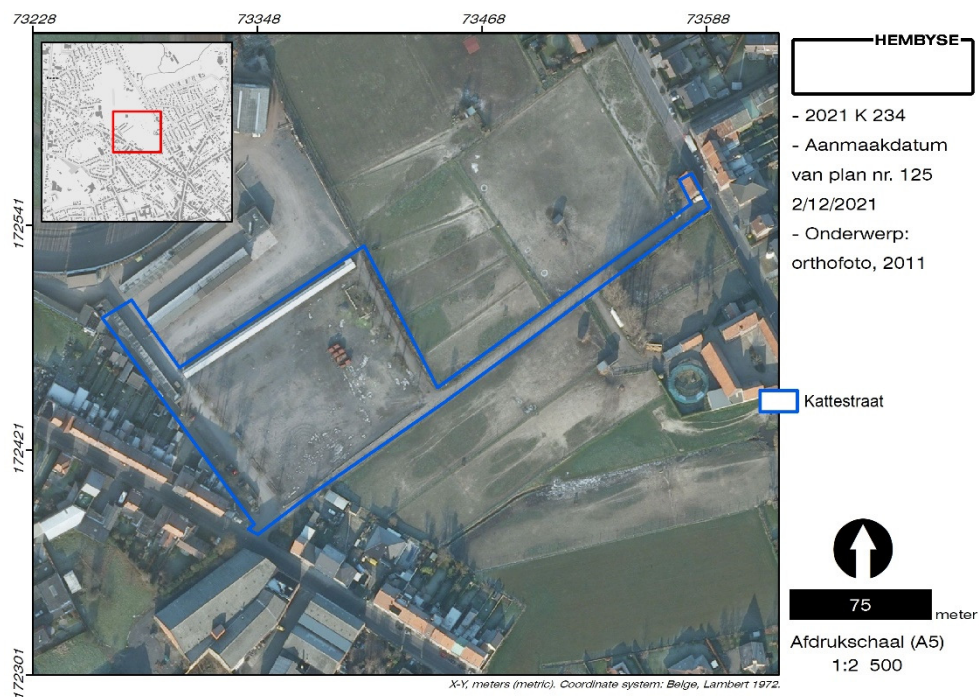
Ook de paardenstallingen hebben een verdere uitbreiding gekend. Het terrein wijzigt weinig in de volgende jaren.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Binnen het onderzoeksgebied zijn grondwerken bezig ter voorbereiding van de aanleg van de huidige verharding en/of ter herstelling van de toen reeds aanwezige verharding.

5.3.13 Orthofoto uit 2011

Op de orthofoto uit 2011 lijkt de parking in zijn huidige vorm te zijn aangelegd.

Figuur 43. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2011.

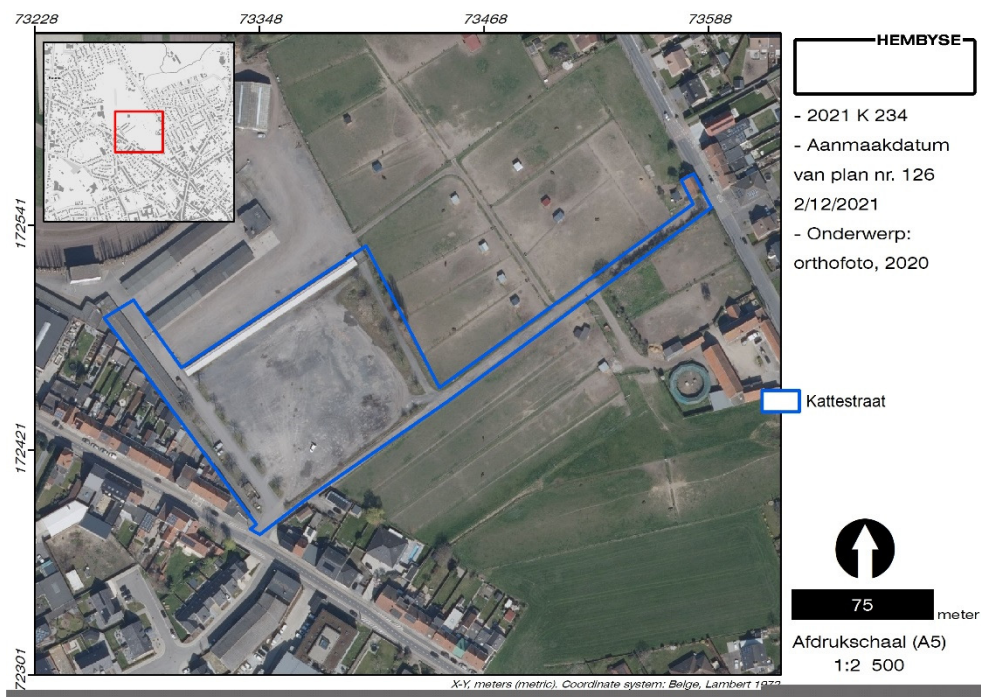
Dit is de enige wijziging binnen het onderzoeksgebied.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Binnen het onderzoeksgebied is sprake van landwegen, een verharde parkingzone en paardenboxen.

5.3.14 Orthofoto uit 2020

Er doen zich verder geen wijzingen voor: het uitzicht van het onderzoeksgebied blijft sinds 2011 ongewijzigd. De meest recente orthofoto wordt hier toegevoegd om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie.

Figuur 44. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2020.

Dit is tevens de situatie zoals deze werd vastgesteld tijdens het plaatsbezoek in december 2021.

ARCHEOLOGISCHE RELEVANTIE:

Het onderzoeksgebied bestaat uit verharde parkingzone, landwegen en paardenstallingen.

6 Dataset en waardering

6.1 Bestaande data

Het archeologietraject bestaat uit een aantal onderzoeksmethodes, waarvan is afgewogen of deze “mogelijk” (uitvoerbaar), “nuttig” (archeologisch relevant), “schadelijk” (schadelijk voor het archeologisch bodemarchief) en noodzakelijk (noodzakelijk voor de waardering van het archeologisch kennispotentieel) zijn.

Op basis van het uitgevoerde traject kunnen de reeds toegepaste methodes worden getoetst.

Bureauonderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☒	☒	☐	☒	☐

toelichting

Het bureauonderzoek heeft duidelijke aanwijzingen geboden voor de afwezigheid van archeologische sites.

Controleboringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Twee controleboringen aansluitend op het afstappen van het terrein tonen aan dat het onderzoeksgebied volledig verhard is met steenslag en dat er sprake is van een puinrijke vlijlaag op een volledig gereduceerde slappe zandige leem. Van de oorspronkelijke bodemopbouw is minimaal tot een diepte van 1,2 meter onder het huidige maaiveld niks bewaard. De site is dan ook zwaar verstoord.

Dit leidt tot de vraag: zijn deze methodes voldoende zodat een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de eventueel reeds gekende archeologische sporen mogelijk zijn ?

Antwoord: JA ☒ NEE ☐

Indien de dataset volledig is, kan deze aan de geplande werken worden getoetst en kan een beslissing genomen worden over de impact van de geplande werken.

Indien de dataset onvolledig is, worden in de volgende hoofdstukken verdere maatregelen getoetst.

6.2 Ontbrekende data

Indien de dataset onvolledig is, dient een afweging te worden gemaakt van mogelijke onderzoeksmethoden om de dataset te vervolledigen. Dit is dezelfde afweging als van de reeds toegepaste onderzoeksmethoden:

Geofysisch onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Het onderzoeksgebied is volledig verhard.

Landschappelijke boringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er zijn geen aanwijzingen dat er onder de verharding nog archeologisch waardevolle bodems aanwezig zijn. De natuurlijke bodemopbouw is nergens bewaard, aangezien er sprake is van een verstoring tot minstens 1,2 meter diepte.

Prospectie met ingreep in de bodem lfv sporensites (proefsleuven, proefputten)	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er is geen verwachting naar de bewaring van grondsporen. Deze zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid afwezig.

Vlakdekkende opgraving	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Niet noodzakelijk.

Indien één of meerdere onderzoeksmethodes **noodzakelijk** zijn voor het vervullen van de archeologische dataset, worden deze in het programma van maatregelen besproken.

Te nemen maatregelen:	JA	☐	NEE	☒
-----------------------	----	--------------------------	-----	-------------------------------------

Korte omschrijving:

Vrijgave van het terrein.

6.3 Waardering

77

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de archeologische sporen mogelijk is, kan ook een waardering van de site worden gedaan.

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel niet mogelijk is (onvoldoende data), dient de waardering te worden uitgesteld tot de dataset volledig is.

Indien de site geen archeologisch kennispotentieel of potentieel op aanzienlijke archeologische kenniswinst bevat (door een totaal gebrek aan archeologische sporen en structuren), dan is de waarde van de site vanuit archeologisch standpunt uiteraard nul. Indien de site een aantal sporen en structuren bevat, dient het potentieel aan archeologische kenniswinst/kennisvermeerdering afgewogen te worden aan zowel de geplande werken als de maatschappelijke en economische investering die noodzakelijk is voor het bewaren van het archeologisch kennispotentieel.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. Bevat het onderzoeksgebied archeologische sporen, structuren of afgelijnde sites ?

Het onderzoeksgebied bevat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen bewaarde archeologische sporen, structuren of sites. Het onderzoeksgebied is gekarteerd als een vrij "klassiek" akkerland, bestaande uit retisols, ontwikkeld in een quartair eolisch sediment. Op basis van de hoogtelijnen op de topografische kaarten, het DHM en de controleboringen wordt besloten dat met zekerheid tot een diepte van 1,2-1,5 meter onder maaiveld (en vermoedelijk nog dieper) de bodem volledig verstoord is. Naar alle waarschijnlijkheid is de oorspronkelijke topografie volledig afgegraven en genivelleerd in functie van de parking voor de renbaan van Kuurne, met een totale verstoring van het bodemarchief tot gevolg.

2. Zo ja: Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.

In de afweging kosten versus baten heeft het weinig zin om verder archeologisch onderzoek (i.e. prospectie) uit te voeren.

7 Literatuuroverzicht

7.1 Naslagwerken

Acke B., Bartholomieux B., Leenknecht B. & Veraart D., 2017a. *Archeologienota Kuurne Boomgaardstraat (prov. West-Vlaanderen)*, Monument Vandekerckhove bvba, Ingelmunster.

Acke B., Bracke M. & Van Quaethem K., 2017b. *Archeologienota Kuurne Hulstsestraat 27*, Acke & Bracke bvba, Zelzate.

Acke B., Bracke M. & Fonteyn P., 2019. *Nota Kuurne Hulstsestraat*, Acke & Bracke bvba, Zelzate.

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Goed te Popert* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/159548> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kasteel te Nieuwenhuysse* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74964> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kasteelstraat* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/12501> (geraadpleegd op 1-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kattestraat* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/12502> (geraadpleegd op 1-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Koning Boudewijnstraat 1* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/221500> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Koning Boudewijnstraat 136* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74963> (geraadpleegd op 2-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kuurne* [online]
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14732> (geraadpleegd op 1-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Militair kampement 1744* [online]
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/226921>
(geraadpleegd op 2-12-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Najaarsweg* [online]
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/207026>
(geraadpleegd op 2-12-2021).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Baelen A., Aluwé K. & Laloo P., 2021. *Kuurne Kattestraat 155. Archoleogienota*, GATE BV, Aalter.

Bogemans F., 2007. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 29 Kortrijk*, Brussel.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Dondeyne S., Vanierschot L., Langohr R., Van Ranst E. & Deckers J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse Overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Pieters T., 2013. *Archeologisch vooronderzoek Kuurne Najaarsweg*, Ruben Willaert bvba, Brugge.

S.n., 2020. *Rapport geotechnisch onderzoek Kattestraat achter nr 128, 8520 Kuurne*, SGS Belgium NV, Bertem.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Willaert A., 2021. *Nieuwenhuysse (Kuurne, West-Vlaanderen), Archeologienota, Bureauonderzoek (Fase 0)*, Ruben Willaert bvba, Brugge.

7.2 Online bronnen

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

<https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/roviewer/?t=7&m=1&category=2>

www.geologievannederland.nl

<https://search.arch.be/nl/>

<https://www.vintage-maps.com/en/antique-maps/europe/belgium/le-rouge-belgium-kortrijk-courtrai-1745::1230>

8 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het originele gewestplan.	11
Figuur 2. Inplantingsplan van de geplande werken.	13
Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio.	15
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.	16
Figuur 5. Route van het plaatsbezoek ten opzichte van de meest recente luchtfoto. Onder: panoramisch zicht op het onderzoeksgebied vanuit de meest noordelijke hoek in zuidelijke richting.	17
Figuur 6. Zicht op het onderzoeksgebied in westelijke richting met de paardenboxen en de renbaan op de achtergrond. Onder: de woning annex rommelhok aan de Koning Boudewijnstraat.	18
Figuur 7. Zicht op de centrale waterafvoer richting de Kattestraat.	19
Figuur 8. Situering van het onderzoeksgebied op de traditionele landschappenkaart.	24
Figuur 9. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de geklasseerde waterlopen en de van nature overstroombare gebieden.	25
Figuur 10. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m.	27
Figuur 11. Regionaal hoogteprofiel.	27
Figuur 12. Situering van het onderzoeksgebied op het DHMVII, DTM 1m met aanduiding van het hoogteprofiel.	28
Figuur 13. Hoogteprofielen van het onderzoeksgebied.	29
Figuur 14. Situering van het onderzoeksgebied op de multidirectionele hillshade.	30
Figuur 15. Situering van het onderzoeksgebied op de gekarteerde potentiële bodemerosie per perceel.	32
Figuur 16. Situering van het onderzoeksgebied op de afgeleide erosiegevoeligheidskaart.	33
Figuur 17. Geologisch 3D-model van het onderzoeksgebied.	35
Figuur 18. Situering van het onderzoeksgebied op de tertiair geologische kaart (1/50.000).	36
Figuur 19. Situering van het onderzoeksgebied op de quartair geologische kaart.	37

Figuur 20. Situering van het onderzoeksgebied op de samengestelde quartair geologische profieltypekaart (1/50.000).....	38
Figuur 21. Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart.	41
Figuur 22. Situering van het onderzoeksgebied op de WRB soil units kaart.	42
Figuur 23. Situering van de relevante DOV-boringen ten opzichte van het onderzoeksgebied.	44
Figuur 24. Situering van de controleboringen ten opzichte van de meest recente orthofoto.	46
Figuur 25. Controleboring 1.....	46
Figuur 26. Controleboring 2. Door de lage zonnestand zijn de kleuren van het sediment grijzer dan in realiteit.	47
Figuur 27. Confrontatie tussen de sonderingen en de controleboringen.	48
Figuur 28. Situering van de archeologische indicatoren in de omgeving van het onderzoeksgebied.....	51
Figuur 29. Overzichtskaart van de posities tijdens de veldslag in 1744. Onder: het plan van Le Rouge uit 1745.	52
Figuur 30. Situering van de gekarteerde bekrachtigde archeologienota's rondom het onderzoeksgebied.	55
Figuur 31. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kaart van Ferraris.....	59
Figuur 32. Situering van het onderzoeksgebied op de kaart van Vandermaelen. Onder: het gesloopte kasteel Nieuwenhuyse (bron: Geneanet.org).....	61
Figuur 33. Situering van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen.	62
Figuur 34. Situering van het onderzoeksgebied op de kaarten van Popp.....	63
Figuur 35. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1873.....	64
Figuur 36. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1969.....	65
Figuur 37. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart van het MOW.....	66
Figuur 38. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1971.....	67
Figuur 39. Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart uit 1981.....	68
Figuur 40. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 1979-1990.	69
Figuur 41. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2003.....	70

Figuur 42. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2007. 71

Figuur 43. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2011. 72

Figuur 44. Situering van het onderzoeksgebied op de luchtfoto uit 2020. 73

<i>Hembyse Archeologie is een handelsnaam van de in 2017 opgerichte vennootschap Hembyse BV.</i>	
Maatschappelijke zetel:	<i>Vogelhoekstraat 25A, 9050 Gentbrugge</i>
BTW:	<i>BE 0677.720.687</i>
IBAN:	<i>BE25890214307282</i>
BIC:	<i>VDSP BE 91</i>
Telefoon:	<i>0032 472 89 97 66</i>
E-mail:	<i>info@hembyse.net</i>
Website:	<i>www.hembyse.net</i>
Sociale media:	<i>https://www.facebook.com/HembyseArcheologie/</i>